

DE IT-PROFESSIONELLES FAGBLAD

PROSAbladet

Nr. 1 januar 2004

Tema: Outsourcing

- Får du nok i løn?
- Pas på musen

PROSAbladet

34. årgang nr. 1 2004

Adresse:

Ahlefeldtsgade 16, 1359 Kbh. K.
Tlf. 33 36 41 41, fax 33 91 90 44
PROSAbladets
postgiro: 6 58 08 90,
e-mail: prosa.bladet@prosa.dk

Ansvarshavende redaktør:

Thor Temte
tth@prosa.dk

Redaktionel medarbejder:

Julie Bech jub@prosa.dk

Udgivelsesdato og deadline:

Udkommer den 15. hver måned,
undtagen juli måned.
Deadline for artikler: **27. januar**
Læserbreve: **9. februar**

Redaktionsudvalg:

Knud Erik Petersen (formand), Bjørn West,
Michael Harly, Torben Schou Jensen
og Troels Gade.

Artikler:

Synspunkter, der fremføres i signerede artikler, er ikke nødvendigvis dækkende for redaktionens opfattelse. Rubrikken „Synspunkt“ stilles til rådighed for Hovedbestyrelsen.

Annoncer:

DG Media a/s
Telefon: 70 27 11 55
E-mail: epost@dgmedia.dk
Deadline for næste nummer:

Den 5. januar

Abonnement:

Privat abonnement koster
250,00 kr. om året, incl. moms.

Oplag:

Oplag 13.500

Teknisk produktion:

PROSA
Forsidebillede: iStockphoto.com

Illustrationer:

Hvis ikke andet er angivet,
PROSAarkiv
Layout og sats: Palle Skramso
Tryk: KLS Grafisk Hus

Papir og produktion er
godkendt til
Nordisk Miljømærkning

541 Tryksag 016

SYNSPUNKT

Nytårsønsker for 2004

Ved nytår er der tradition for ønsker for det nye år. Med den beskæftigelsesmæssige situation, der er i it-branchen, har jeg en række ønsker for det nye år.

Mit højeste ønske er, at der vil blive gjort plads i virksomhederne for de mange unge som – på opfordring af arbejdsgiverne – har søgt ind på it-branchens grunduddannelser. Hundrevis af nyuddannede unge it-folk står ledige og venter på et job, hvor de kan bruge deres nye viden – og bevise, at de er bedste. Jeg vil opfordre arbejdsgiverne til at give dem mulighed for at få et job, inden de glemmer alt det, de lærte på deres uddannelser.

Jeg ønsker mig også, at der bliver gjort en særlig indsats for at skabe plads til de nydanskerne og udlændingene på arbejdsmarkedet. Lad os sammen være enige om, at vi i Danmark ikke ønsker at diskriminere mennesker, bare fordi de har et andet navn eller en anden hudfarve end os danskere. Lad os åbent vurdere dem på deres færdigheder – og blive glædeligt overraskede når vores fordomme bliver gjort til skamme.

Jeg har selv arbejdet en årrække i udlandet – både i Caribien og Asien. Jeg er altid blevet venligt og gæstfrit modtaget, selvom jeg ikke havde den samme hudfarve og navn som de lokale. Mit håb er, at både arbejdsgiverne, og I, som er medlemmer af PROSA, gør plads til mennesker med en anden baggrund end dansk.

Og så ønsker jeg mig, at arbejdsgiverne vil gå ind og tage medansvar for efteruddannelsen af de mange unge som står og mangler et job. Det kan godt være, at de ikke lige præcis kender de it-værktøjer som bruges i virksomheden. Eller har så meget erfaring. Men de har en generel uddannelse, som er godt udgangspunkt for at lære nye værktøjer. Og de er ivrige for at komme i gang.

Hvis der skulle være områder, hvor der generelt er behov videreuddannelse i specielle værktøjer, vil PROSA naturligvis gerne være med til arbejde for, at der etableres den nødvendige efteruddannelse. Fortæl os om de konkrete behov – eller lad os indgå i et samarbejde om at belyse det område. Og lad være med bare at spise os af med en generel snak om behovet for medarbejdere med højere uddannelse.

Til de nyuddannede PROSA medlemmer er mit råd: Udnyt ventetiden til at forbedre jeres uddannelse ved straks at søge ind på universiteter og handelshøjskoler. Selvom I hellere ville have et job, og det ser lidt håbløst ud lige nu, er tid brugt på uddannelse aldrig spildt. Arbejdsgiverne vil senere belønne dig for dit initiativ og din energi. Gå ind på www.edbuddannelser.dk og læs mere om mulighederne. Hvis du har spørgsmål, så ring ind til PROSA og hør om mulighederne. Det er desværre vores erfaring, at selv få måneders arbejdsløshed gør det vanskeligt at komme i gang. Du kan altid springe fra uddannelsen, hvis drømmejobbet lige pludseligt dukker op.

Lad os slippe for spekulation i import af billig arbejdskraft, når vi allerede har masser af ledige hænder i Danmark. Jeg håber på, at arbejdsgiverne i det nye år ikke søger om arbejdstilladelser for udlændinge i it-branchen, som helt oplagt ikke er specialister. Hvis vi kan se, at disse ordninger ikke udnyttes til spekulation, vil vi alle sammen kunne spare masser af tid på at behandle urimelige ansøgninger – og dermed gøre det lettere for dem, som faktisk har et veldokumenteret behov for specialister. Hvis du som arbejdsgiver har et sådant behov, kan vi sammen kan drøfte, hvordan problemerne med at skaffe arbejdskraft kan løses.

Og så håber jeg til sidst på, at vi i det nye år bliver fri for de rutinemæssige, men grundløse, forudsigelser om mangel på arbejdskraft i branchen.

Rigtig godt nytår!

Peter Ussing, formand

Pas på musen – den kan give skader

NUDATA-undersøgelsen er endnu engang i pressen med, at musen er frikendt for skader. Problemet er bare, at det ikke passer.

side 4

Får du nok i løn?

Der er kun en måde at finde svaret på, nemlig ved at sammenligne med PROSAs lønstatistik. Brug den i lønforhandlinger, eller hvis du får nyt job.

side 5

Tema: Outsourcing

Offshore outsourcing – PROSAs holdning
Indisk version af it-fagforening undervejs
Foredrag: It-jobbene flytter mod øst

side 6-11

ANNONCE - DEADLINE

Næste nummer af PROSAblandet udkommer den 15. februar.

Deadline for annoncer:

Den 27. januar

med morgenposten

DG Media a/s

Studivestergade 5-7

1455 København K

Telefon: 70 27 11 55

Fax: 70 27 11 56

E-mail: epost@dgmedia.dk

Synspunkt	
Nytårsønsker for 2004	2
Pas på musen – den giver skader	4
Får du nok i løn?	5
Offshore outsourcing – PROSAs holdning	6
It-jobbene flytter mod øst	9
Indisk it-fagforening under vejs	10
Faglig talt	
Konflikttræte arbejdspladser	12
Teleanalytiker: WLAN vil underminere 3G	14
PET og print	16
Debat	18
Girlz night om økonomi og pension ..	21
Bog anmeldelse:	
Serverprogrammering med og uden monopol	22
A-kassen orienterer	24
PROSAblandet dengang	
Den tredje pioner	25
Nye medarbejder:	26
BOG-INFO	27
Opfindelser og nedfindelser	32

Pas på musen - den giver skader

Hvis du har et ønske om at forsætte din karriere som it-professionel, skal du være varsom med, hvordan du bruger mus og tastatur.

AF EVA BIRCH CHRISTENSEN
OG ALLAN PLEMAN

NUDATA-undersøgelsen er endnu engang i pressen med, at musen er frikendt for skader. Problemet er bare, at det ikke passer. Hverken med de observationer vi gør i PROSA, eller med de resultater, undersøgelsen har præsenteret.

Konklusionerne fra NUDATA-undersøgelsen kan findes på deres hjemmeside. Heraf fremgår det, at "Intensivt arbejde med mus øger risikoen for smerter i skulder, arme og hænder. Intensivt tastearbejde øger muligvis risikoen for smerter i underarm og albue.

Hyppigheden af kliniske lidelser var lav og nogenlunde svarende til normalbefolkningen."

Endvidere peger NUDATAs undersøgelse på, at computerarbejde kun sjældent er årsag til nerveindklemning. Men risikoen forefindes muligvis ved arbejde med mus i mere end 20-25 timer om ugen.

Mus giver skader

Hvis du arbejder meget med mus, har du risiko for at få smerter. Vi ved fra flere af vores medlemmer, at disse smerter kan blive så kraftige, at det bliver svært at klare den personlige hygiejne, madlavning og opvask og en række andre dagligdags gøremål.

Det positive budskab er, at hvis man holder op med at belaste sin arme og hænder, vil de fleste på et tidspunkt blive i stand til at klare dagligdagen på normal vis. Om dette gælder alle, er vi langt fra sikre på, og man skal regne med, at der går lang tid – for nogle flere år. Endvidere må man indstille sig på, at man forsat skal passe på, for smerterne kan vende tilbage, så snart man griber musen.

Er det ikke skader?

Ikke i forskerne på NUDATAs øjne, for der kan ikke stilles en diagnose, og smer-

terne holder jo op. Derfor er man heller ikke berettiget til arbejdsskadeerstatning.

Imidlertid må vi konstatere, at en museskade sætter varige spor. Det er muligt, at det ikke er et problem for en læge at være væk fra sit arbejde i tre måneder og op til et år, men for langt de fleste, vil det være et problem at være sygemeldt i så lang tid, ikke mindst for de it-professionelle.

Endvidere oplever vi medlemmer som i realiteten må skifte branche – ikke fordi de ikke kan lide deres job, men fordi de ikke kan komme fri af museskaden, så længe de er i faget

Ikke alene oplever medlemmerne mange smertefulde timer – ikke mindst om natten, men hvis de må opgive branchen, risikerer de flere år på dagpenge eller lavere løn. Og det har konsekvenser for deres pension.

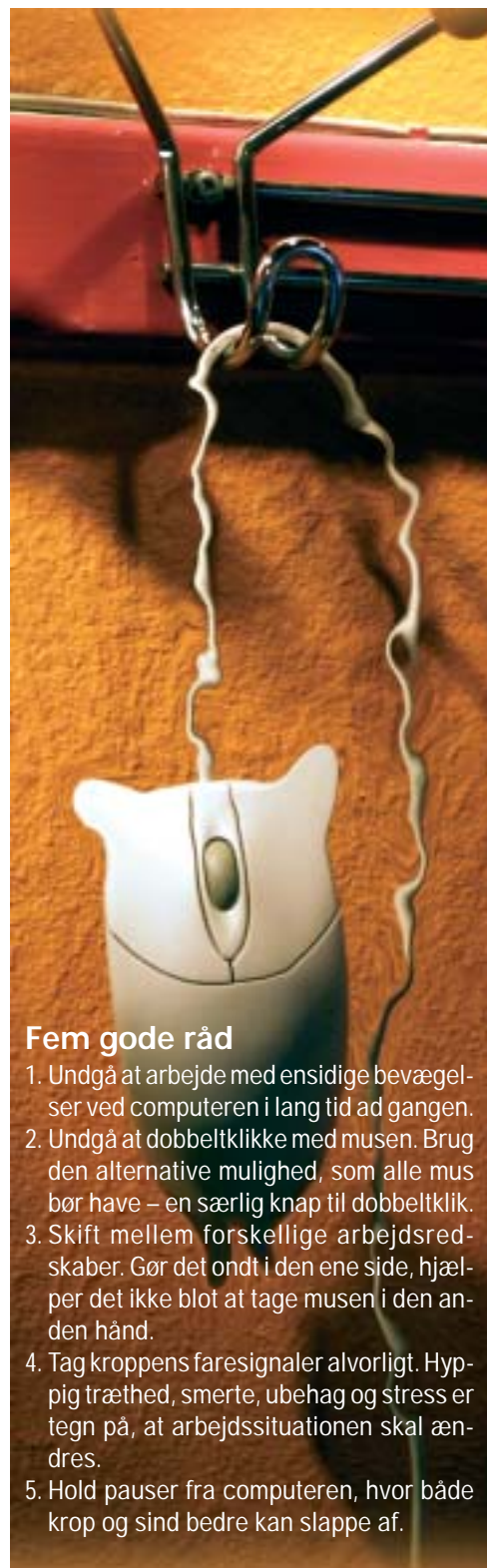
PROSAs mener, at når man mister indtægt på grund af stærke smerter som stammer fra arbejdet, så skal man naturligvis have erstatning. Også selv om forskerne ikke i øjeblikket er i stand til at diagnosticere disse smerter.

Museskader kan forebygges

Det centrale i den viden, vi har i dag, er, at museskader kan forebygges. Her kom Arbejdsmiljøinstituttet i maj 2002 med et vigtigt bidrag. En pjece samlede den viden, de havde om museskader, og hvordan man forebygger dem.

PROSA advarer særdeles kraftigt imod at ignorere smerter efter musearbejde. Lad være med at bide smerterne i dig og arbejde videre. Det kan få katastrofale konsekvenser for din karriere i branchen og ikke mindst din livskvalitet

Vær særligt opmærksom i perioder med travlhed, stress, eller når der indføres nye programmer på din arbejdsplads. ■

Fem gode råd

1. Undgå at arbejde med ensidige bevægelser ved computeren i lang tid ad gangen.
2. Undgå at dobbeltklikke med musen. Brug den alternative mulighed, som alle mus bør have – en særlig knap til dobbeltklik.
3. Skift mellem forskellige arbejdsredskaber. Gør det ondt i den ene side, hjælper det ikke blot at tage musen i den anden hånd.
4. Tag kroppens faresignaler alvorligt. Hyppig træthed, smerte, ubehag og stress er tegn på, at arbejdssituationen skal ændres.
5. Hold pauser fra computeren, hvor både krop og sind bedre kan slappe af.

Få mere at vide:

Computerarbejde – en status over arbejdsmiljøinstituttets forskning på området af H. Christensen 2002 kan hentes på www.aml.dk/upload/udgivelser/Computerarbejde.pdf

Nudata: www.nudata.dk

Man kan se mere om indretningen af arbejdspladsen på vores hjemmeside under arbejds miljø. <http://www.prosa.dk/EDB-debat/Arbejdsmiljoe/>

Får du nok i løn?

Det spørgsmål interesserer vel de fleste, og der er kun én måde at finde svaret på, nemlig ved at sammenligne med PROSAs lønstatistik. Lønstatistikken bruges af de fleste PROSAMEDLEMMER mindst én gang årligt, nemlig i forbindelse med lønforhandlingerne.

AF STEEN ANDERSEN, FAGLIG SEKRETÆR OG ALLAN PLEMAN, ARBEJDSMILJØSEKRETÆR

Mere end hvert 5. PROSAMEDLEM skifter arbejdsplads hvert år, og også i den situation er lønstatistikken rar at have i baghånden for at få styr på lønniveauet det nye sted.

Skal man ud i sit første it-job, er lønstatistikken også uundværlig.

Det er nok derfor, at siderne med lønstatistikken er de mest besøgte sider på vores web, og ordet "lønstatistik" er det hyppigste søgeord i vores søgemaskine.

Så når du udfylder spørgeskemaet, og bidrager til statistikken, er der i høj grad tale om hjælp til selvhjælp.

Udover at en høj svarprocent selvfølgelig er væsentlig for at sikre, at resultaterne svarer til de faktiske forhold, er antallet af besvarelser helt afgørende for, at du kan finde din jobfunktion på dit anciennitets-trin. Vi bliver ofte bedt om specialstatistik for en enkelt arbejdsplads. Det vil vi gerne udarbejde, forudsat at der er et tilstrækkeligt stort antal besvarelser fra den pågældende virksomhed. Så er du en af dem, der synes, at du ikke kan finde det præcise svar på, hvad du burde tjene, så er den eneste mulighed for at få rettet op på denne mangel, at du og dine kolleger besvarer lønstatistikken.

Ingen hemmelig løn

I en del kontrakter står der, at man ikke må videregive oplysninger om sin løn.

Det gælder dog ikke, når det drejer sig om fagforeninger. Her slår Funktionærloven fast, at man har ret til at oplyse sin løn til sin faglige organisation. Men vi vil selvfølgelig endnu engang påpege, at alle oplysninger om løn og arbejdsforhold behandles fortroligt og anonymt.

Indtastning på nettet

Vi har igen i år valgt at satse primært på at få spørgeskemaerne udfyldt via nettet.

Alle PROSAs medlemmer (i arbejde) vil i sidste uge af januar måned modtage et brev med den pinkode, der skal bruges til besvarelsen. Du kan herefter klikke ind på www.prosa.dk/lon2004.

Pinkoden sikrer, at "uvedkommende" ikke kan blande sig i PROSAs indsamling af data, og den sikrer også, at ingen kan svare mere end én gang.

Da vi fortsat ønsker at sikre, at besvarelsenerne er anonyme, sker der en adskillelse af registreringen af brugte pinkoder, og besvarelsen af spørgsmålene. Det betyder, at vi kan se, hvem der har svaret, men ikke hvem der har svaret hvad. Det betyder samtidig, at vi er i stand til at tage to initiativer, som, vi håber, vil øge svarprocenten. Vi trækker lod om 6 vindgaver mellem dem, der har svaret inden 14 dage. Vi vil sende en rykker ud til dem, der ikke har svaret efter de første

to uger.

I lighed med sidste år får du ikke automatisk tilsendt et spørgeskema på papir. Hvis du ønsker muligheden for at udfylde spørgeskemaet på papir, kan du printe spørgeskemaet ud fra hjemmesiden.

Årets fokus

Der er lagt op til, at funktionærloven skal revideres. To områder er særligt i centrum for denne diskussion. Det drejer sig dels om de nye aflønningsformer, dels om de forskellige former for klausuler, der begrænser muligheden for at søge andet arbejde.

Vi har derfor valgt at gentage spørgsmålene om nye aflønningsformer: Hvad er udbredelsen og den faktiske brug af aktieoptioner og lignende ordninger. Ligeledes vil vi videreføre spørgsmålene om bonusordninger.

I forhold til klausuler vil vi stille spørgsmål om, man er underlagt en klausul eller ej, samt hvilke typer af klausuler, det drejer sig om.

Til APR'erne!

Som APR'er modtager du 3 ekstra breve med pinkoder, så du kan indsamle oplysninger blandt dine kollegaer – især dem, der ikke er PROSAMEDLEMMER. ■

Offshore outsourcing – PROSAs holdning

De første fyresedler er skrevet med baggrund i outsourcing af arbejde til Indien og andre lande I USA og England er man betydeligt længere fremme med offshore outsourcing, end man er i Danmark. Men der er ingen tvivl om, at vi i løbet af de næste år vil se en stigende grad af outsourcing til Indien, Rusland og efterhånden også Kina.

AF EVA BIRCH CHRISTENSEN,
FAGLIG SEKRETÆR

Tidligere er mange offshore outsourcing projekter strandet på, at der var alt for forskellige forventninger til hvilken opgave, der skulle udføres fra udlandets side, til hvilket produkt man fik tilbage fra dansk side. Erfaringerne på de store internationale firmaer er i dag blevet større, og det er almindeligt, at der faktisk kommer et godt resultat ud af offshore outsourcingen.

Meget it-relateret arbejde kan outsources

Det er ikke kun it-arbejde, men også

andet arbejde, hvor man bruger it. F.eks. er der skrevet kontrakt om at flytte billetafregningen på SAS fra København til Bombay. Det medfører ikke kun, at der bliver afskedigelser blandt de mennesker, der i dag udfører billetafregningen. Nogle af vore medlemmer på SAS er blevet varslet fyret, fordi der ikke længere er behov for deres supportfunktioner i forbindelse med billetafregningen.

Der er planer om at outsource checkregistrering og i den sidste ende, vil det også medføre et mindre behov for it-support. Det samme gælder grafisk arbejde,

som vi nu også ser flytter sydpå.

Samtidigt arbejder flere virksomheder med at offshore outsource stadig mere it-arbejde: Databasearbejde, drift af store systemer, kodning, udvikling osv.

I forhold til den offshore outsourcing vi tidligere har set i industrien, er der her også tale om højt kvalificeret og attraktivt, vellønnet arbejde.

En del kunderelateret arbejde vil formentligt ikke blive outsourcet. De fleste bruger forventer stadig at få support på dansk og ikke på engelsk.

I relation til kunden og brugeren er der

ligeledes en forventning om, at it-specialisten har en forståelse for kulturen i virksomheden og en umiddelbar forståelse for kundens behov.

Desuden er der udviklet samarbejdsformer, hvor kunden er så tæt inde som muligt i processen for at sikre, at det produkt der i samarbejde bliver skabt både hænger sammen edb-mæssigt og svarer til brugerens behov.

Det vil afgjort være lettere at outsource udvikling af større systemer, da de på baggrund af deres kompleksitet og det antal samarbejdsparter der indgår i udviklingen, på forhånd kræver en høj grad af beskrivelse.

En del arbejde bliver i forvejen flyttet rundt mellem landene

De større multinationale it-virksomheder flytter i forvejen rundt på en del arbejdet. Således bliver alt driftsarbejde IBM har i Danmark – bortset fra de nyindkøbte driftscentre fra SDC og Nordea – udført i England. På tilsvarende måde kører CSC noget drift fra andre lande i Danmark.

Der er ingen tvivl om, at når arbejdet først er outsoucet til et andet europæisk land, har det nået en grad af beskrivelse, så det vil gøre det lettere at flytte det ud af Europa.

Erfaringerne fra udflytningen af industrien

Da store dele af industrien flyttede til udlandet omkring 80'erne var det fortrinsvis det ufaglærte arbejde, der flyttede. Der var en tydelig tendens til, at de virksomheder, der flyttede produktionen til udlandet overlevede og udviklingsopgaverne blev derved beholdt i Danmark.

Alt i alt er der kun nogle færre ansatte i industrien i dag end i 70'erne på trods af, at der stort set ikke er tekstil-, sko-, elektronik- eller værftsindustri tilbage i Danmark i dag.

Udflytningen af industrien kunne man derfor groft sagt uddanne sig ud af. Samtidigt er servicebranchen vokset betydeligt og samlet set er der derfor flere beskæftiget i Danmark i dag end der var i 70'erne.

Således var der i 1980 1. kvartal ansat 422 tusinde i industrien og i år 2000 1. kvartal 412 tusinde.

I alt var der i 1980 ansat 1891 tusinde og i 2000 var der 2210 ansatte begge 1. kvartal.

Reaktionerne i USA

I USA har den faglige organisation Wash-

Tech – som man kunne læse i forrige nummer af PROSAbladet – arrangeret demonstrationer imod offshore outsourcing. Store dele af it-industrien og it-relaterede jobs er allerede flyttet og virksomhederne arbejder for at flytte mere endnu. Der er derfor områder, som er hårdt ramt af arbejdsløshed, og reaktionen kan derfor synes forståelig.

Der er i USA i forvejen ansat mange mennesker fra Indien og tilsvarende lande og man har besluttet at nedsætte antallet af de såkaldte H-1B visa fra 195.000 til 65.000 årligt. H-1B visa er principielt forbeholdt specialister, hvis kvalifikationer, der er behov for og som ikke findes ledige i USA i forvejen. Nedsættelsen er sket med baggrund i den høje arbejdsløshed, som offshore outsourcingen har afstedkommet i USA.

PROSAs holdning

Det er ikke ligefrem PROSAs ønske at arbejdsopgaverne forsvinder ud af landet, og kunne vi bevare dem i Danmark, gjorde vi gerne det. Især i den nuværende situation med høj arbejdsløshed.

Men vi mener ikke, at det er en vej, der ikke har udsigt til at og vil derfor hellere satse på andre muligheder.

De lønninger, der er i Rusland, Indien m.fl. er så lave, at man for at bevare beskæftigelse i Danmark skal kunne noget andet. PROSAs medlemmers styrke er, at vi altid har levet i en omskiftelig branche og derfor har lettere ved at omstille os.

PROSAs holdning er, at der skal sørges for rigtig gode uddannelsesmuligheder, og at forskningsmiljøerne styrkes.

Vores kollegaer i udlandet skal have ordentlige løn- og ansættelsesvilkår.

Og vores kollegaer i Danmark, som bliver ramt af arbejdsløshed på grund af outsourcing skal sikres uddannelsesmuligheder mv.

Desuden skal der ikke bruges skatte kroner på at fremme outsourcingen, som vi har set med Danidaprojekter, og hvor den danske ambassade i Indien arbejder for at vejlede danske firmaer i at flytte arbejdspladser til Indien.

Ligeledes er det vigtigt, at de udenlandske it-folk, der kommer til Danmark rent faktisk er specialister med efterspurgt kvalifikationer, som der er mangel i Danmark, og at de har ordentlige løn- og ansættelsesvilkår.

Uddannelse

PROSA mener, at uddannelse er den bedste måde at sikre forsat beskæftigelse for den enkelte, og at der stadig findes

it-virksomheder i Danmark. Det skal vel at mærke være uddannelser, der sørger for en høj grad af grundlæggende, generel viden, så det er muligt at omstille sig og tilegne sig nye områder forholdsvis hurtigt.

Det er ikke kun offshore outsourcing, der gør det til en nødvendighed, det er også den tendens til flytning af opgaver mellem landene generelt inden for vores branche.

PROSA har siden datamatikeruddannelsen blev etableret arbejdet for at den skulle være 3-årig eller, at der skulle være en overbygning, så det i alt blev en 3-årig uddannelse. Det arbejder PROSAs uddannelsesafdeling stadig for. En 3-årig uddannelse vil også give bedre meritmuligheder opad i systemet, således at man kan gå videre til kandidat eller masterniveau.

Det skal i højere grad være muligt mere kontinuerligt at få efteruddannelse. Dels skal der etableres langt bedre efteruddannelsesmuligheder end der er i dag og dels skal efteruddannelse ind i flere overenskomster og aftaler. Det skal være naturligt i branchen, at man efteruddanner sig både i forhold til nye værktøjer men også i forhold til basisviden.

En stor del af PROSAs medlemmer er uden formel uddannelse. Der skal derfor etableres bedre muligheder for at få formel uddannelse.

Samtidigt er det også en opfordring til PROSAs medlemmer om at sørge for blive efteruddannet.

Gode forskningsmiljøer.

Skal branchen forsat udvikle sig, er det nødvendigt, at forskningsmiljøerne styrkes således at de dels er med ved bordet i forhold til at udvikle grundforskningen, og dels er med til at udvikle nye anvendelsesmuligheder for it. Det er i høj grad også en opgave for virksomhederne at deltage i dette arbejde.

Hvis outsourcing kommer på tale på din arbejdsplads

Her skelner vi ikke så meget mellem offshore outsourcing og almindelig outsourcing, selv om det er oplagt, at der er stor forskel i konsekvenserne for de ansatte på virksomheden.

Vores erfaringer fra almindelig outsourcing er, at det bedst kan svare sig at gå positivt ind i processen – under forudsætning af, at det er muligt at få tilstrækkelige informationer undervejs. Det kan lyde meget defensivt, men det giver i den sidste ende det bedste resultat for alle parter. Det giver under alle omstæn-

digheder virksomheden en bedre mulighed for at vurdere fordele og ulemper ved outsourcingen og erfaringen er, at man derved ofte undgår outsourcingen.

Ofte er opgaverne ikke så velbeskrevne, som de skal være for at kunne outsource.

Som it-specialister har man som regel de bedste forudsætninger for at vurdere mulighederne i og konsekvenserne af outsourcingen.

Sørg for ordentlige forhold under processen og for de, der evt. skal forlade virksomheden.

Ingen outsourcingproces kan forløbe rigtig godt hvis ikke de it-ansatte er med i processen – også efter beslutningen er taget. Derfor har virksomheden selv i en arbejdsløshedssituation brug for at fastholde sine it-ansatte, indtil overtagelsen har fundet sted.

Ofte vil det være en langstrakt proces, hvor virksomheden kan have behov for at fastholde i hvert fald en del af de ansatte.

Det giver bedre mulighed for at få nogle aftaler igennem om forlængede opsigelsesvarsler, uddannelse undervejs og fastholdelsestillæg. PROSA anbefaler, at man forsøger at få lavet en fastholdelsesaftale, og at man som minimum sørger for at få aftaler om gode uddannelsesmuligheder med.

Forholdene i Indien

Lønningerne er mellem 3 og 8 gange så lave som i Danmark.

Generelt er der stadig megen fattigdom i Indien, især i den sydlige del.

Skatterne er meget lave – til gengæld er der ingen social sikkerhed, sygesikring mv. Der er generelt privatbetaling.

Uddannelserne er dyre. Hvis forældre-

ne vælger en engelsksproget grundskole, er barnets chancer for at blive til noget betydeligt større.

Uddannelsessystemet er bygget på med en 10-årig grunduddannelse, 2-årig college og derefter en 3-årig bacheloruddannelse, som de fleste stopper ved. Men mange fortsætter dog på en kandidat eller masteruddannelse.

It-branchen er særdeles attraktiv at komme ind i. Dels er arbejdsforholdene afgørende bedre end i mange andre brancher, dels er lønningerne mærkbart højere.

Endelig byder en it-uddannelse og et it-job på muligheden af at komme til udlandet, hvor det store trækplaster er USA. Derfor har mange søgt it-uddannelserne, således at der i Indien er et betydeligt antal it-uddannede med mindst bachelorniveau. ■

It-jobbene flytter mod øst

Den 2. december var PROSAs formand Peter Ussing på besøg i Café Øst for at holde foredrag om offshore outsourcing. I det debatlystne publikum var der op til flere, som havde været involveret i en outsourcing – på både godt og ondt. Aftenen bød på lovprisning af de besværlige, danske it-professionelle, udveksling af erfaringer, livlig debat og ikke mindst grønlangkål og kålpølser.

AF JULIE BECH,
INFORMATIONSMEDARBEJDER

Outsourcing har længe været et kendt begreb i it-branchen. Mere end 20% af PROSAs medlemmer været involveret i en outsourcing en eller flere gange. Offshore outsourcing – det, at virksomheder flytter jobs til andre dele af verden, typisk med lavere lønninger – er derimod et relativt nyt fænomen i it-branchen. Fænomenet kendes fra andre brancher. F.eks. foregår det meste elektronikproduktion i lande med billigere lønninger, og det samme er tilfældet inden for tekstilproduktion. Meget grafisk produktion er ved at flytte til Indien, hvor en grafisk designer koster en brøkdel af, hvad en herhjemme tager for det samme stykke arbejde. Værftsindustrien er også stort set flyttet ud af landet. Alligevel har Danmark flere arbejdspladser end nogensinde før.

Besværligt og ressourcekrævende

I USA, hvor offshore outsourcing er mere udbredt, end det er i Danmark endnu, skønner det amerikanske svar på PROSA, Wasch Tech, at 500.000 it-jobs vil blive offshore outsourcet i løbet af de næste ti år. Peter Ussings eget bud er, at 25% af de danske it-jobs vil forsvinde inden for en overskuelig årrække. Men Peter Ussing går ikke i panik. At outsource er, lige meget om man vælger en lokal leverandør eller de lavtlønnede områder, en besværlig, omkostningskrævende manøvre for en virksomhed. Det koster tid, penge og mandeår at udarbejde en god beskrivelse af de opgaver, man ønsker at outsource. Den skal være meget præcis og nøje beskrive serviceniveau, serviceydelse

ser og grænseflader mellem kunden og leverandøren. I denne proces er det vigtigt, at medarbejderne deltager, da det ofte er dem, som har det fulde overblik over de reelle arbejdsopgaver.

Ikke dumme

Leverandøren leverer varen, fordi han gerne vil tjene penge. Her er det godt, at ledelsen, som outsource, husker på, at den nye leverandør skal tjene penge ved at øge arbejdstempoet og fjerne serviceydelser, som ikke er strengt nødvendige. Derfor kan en outsourcing betyde et fald i serviceniveau og en fordyrelse af it-funktionen.

Fordi:

- I en outsourcing aftale koster *alle* ekstra serviceydelser penge
- Det giver ofte overraskelser for kunderne, at de nu skal betale for serviceydelser, de plejede at få fra den interne it-afdeling
- Husk derfor at synliggøre alle disse serviceydelser
- Outsourcing leverandører definerer ofte deres enkelte services *meget snævert* for at holde priserne nede

Problemer ved offshore outsourcing

Hvis en virksomhed vælger at outsource opgaverne til et andet land, kan der opstå yderligere problemer og ekstraomkostninger. Blandt andet kan kulturforskelle vise sig at være en væsentlig hindring. Peter Ussing, som tidligere har været ansat i CSC og samarbejdet med

mange andre lande, fortalte, at thailændere havde meget svært ved at sige nej, at jamaicanere ikke tog det med at komme til tiden videre alvorligt osv. Alt sammen faktorer, som man må medregne, hvis man bruger andre lande som leverandører. De store fysiske afstande kan også være en barriere, og i hvert fald skal virksomheden påregne meget rejseaktivitet, og man kan ikke bare gå hen og spørge eksperten. De sproglige forskelligheder kan også vise sig at være en klods om benet. Det er en stor udfordring for de fleste at skulle udtrykke sig meget præcist og detaljeret på et fremmed sprog – og det skal man, når man outsource. Der må ikke være tvivl om, de krav, man stiller. Desuden mister virksomheden de danske it-arbejders måske vigtigste egenskab. Deres evne til at sige fra, hvis den løsning, de arbejder på, er for dårlig og kunne laves anderledes og bedre. Det, var der enighed om i salen, er danskernes unikke og uvurderlige evne.

Succes

Alligevel kan en outsourcing godt blive en succes. Det skyldes ikke mindst, at uddannelsesniveaet i andre lande typisk er højere end i Danmark, og der findes masser af veluddannede it-folk. Men hvad kan PROSA gøre for at undgå, at de spændende it-jobs bliver drænet? Først og fremmest skal der stilles krav om bedre it-uddannelser og bedre muligheder for efteruddannelse, ydes en indsats omkring forskning, innovation og udvikling. Der skal sættes mere på videns-tunge jobs. Og så må hverken PROSA eller de danske it-professionelle glemme at stille krav til de arbejdsforhold, som bydes vores nye udenlandske kollegaer

Hvad kan du gøre?

Som medarbejder i en virksomhed, som skal outsource kan du sørge for løbende at skaffe dig viden om, hvad der sker, så du kan være foran ledelsen. Du skal hjælpe ledelsen med at forstå de problemer, der følger med. Desuden er det vigtigt, at du sætter dig ind i, hvad den virkelige baggrund er og stiller krav til processen. Du skal også kræve gode ordninger for de medlemmer som kommer i klemme ■

Det vellykkede arrangement sluttede af med en god julefrokost, hvor det kulinariske højdepunkt var kålpølserne med grønlangkål. Måtte og måske lidt klogere gik deltagerne hjem fra Café Østs julearrangement.

Indisk it-fagforening under vejs

Den første indiske it-fagforening med hovedkontor i Bangalore har store ambitioner om at blive en landsdækkende organisation. Med økonomisk støtte fra Belgien planlægger man nu at købe computere til foreningens tomme lokale. Hvad resultatet bliver viser sig om tre år.

AF JEPPE MATZEN, BANGALORE

En stor buket blomster og en plastikpokal med navnet It-Professionals Forum indgraveret forinden er den hjertelige velkomst en udenlandske gæst får, når han besøger Indiens første it-fagforening. Fra et lille hus i den nordlige del af Bangalore har ITPF's formand, hr. Swaminath siden 2001 arbejdet på at få organisationen op at køre. Nu ser det ud til at lykkes. Med en støtte på 250.000 Euro fra den belgiske fagforening BBTK og den belgiske stat er finansieringen til foreningens mange planlagte aktiviteter ved at være i hus. Første post på budgettet bliver indkøb af computere til tre undervisningslokaler i forskellige kvarterer af byen. Herfra skal foreningen undervise studenter og nyuddannede i de kompetencer, som Bangalores mange it-virksomheder efterspørger.

Ikke så rosenrødt

- Der er et stort gab mellem det, som de studerende lærer på universiteterne, og det, som erhvervslivet efterspørger, siger Swaminath og forklarer, hvordan forholdene for byens mange it-ansatte og uddannede har ændret sig siden it-boblen bristede for tre år siden.

- Alt er ikke så rosenrødt mere. Flere og flere nyuddannede har svært ved at finde job, og faktisk er der også nogle, der er blevet fyret. Lønningerne er gået ned, især i de mindre virksomheder. I år 2000 kunne en nyuddannet ingeniør gå ud og få en årsløn 80.000 kroner. I dag

er der nogle, der kun får 40.000 kroner, og virksomhederne tager kun de allerbedste, for arbejdsløsheden er stor.

Erfaring er efterspurgt

Selvom Indiens softwareindustri i år ventes af få en vækst på 20,4%, er it-sektoren i Bangalore arbejdsgivers marked. Medarbejdere med flere års erfaring er stadig en efterspurgt vare, men for de nyuddannede ser det anderledes ud. På trods af, at andelen af nyuddannede ansatte i it-virksomhederne på landsplan det sidste år er steget fra 19% til 29%, udklækker universiteterne flere studenter, end it-industrien kan bruge. Af de heldige nyuddannede, der får et arbejde i it-sektoren, er 77% ingeniører. Industrien er stort set lukket land for bachelorer, og de søger nu andre græsange i byens mange call centre.

Fagforening vil samarbejde med virksomheder

For at skaffe flere it-arbejdspladser til Bangalores unge, vil ITPF's samarbejde med byens mange virksomheder. Målet er at skabe mere vækst.

- Jo mere vækst, jo flere i arbejde og jo bedre arbejdsforhold. Det er vores filosofi, og derfor vil vi heller ikke betragtes som en traditionel fagforening, der går ud og forhandler løn på vegne af vores medlemmer, siger Swaminath, og fortsætter:

- I Indien har ordet fagforening en

meget dårlig klang. Det er ensbetydende med voldelige strejker, og det man forbinder med den gamle økonomi.

Høj pris for it-succes

Fagforeninger inden for den nye økonomi er et helt nyt fænomen i Indien. Men behovet er der, hvis man skal tro formanden for den første af slagsen. Flere af de it-professionelle, der har arbejdet i branchen mange år, er nu begyndt at få helbredsproblemer.

- De fleste virksomheder udfører opgaver for amerikanske kunder, og derfor arbejder folk her om natten. Gennemsnitsarbejdstiden er 10 til 12 timer, og lægger man en transporttid på 3 timer oveni, betyder det, at folk er væk fra deres hjem i op mod 15 timer i døgnet, forklarer Swaminath, der har en fortid som pilot i det indiske luftforsvar.

Tveægget succes

Et af de største problemer for Bangalores it-industri er paradoksalt nok dens egen succes. Væksten i softwareeksporten er de seneste fire år på 25% og fra en samlet eksport på 6.2 milliarder kr. i 1999/2000, eksporterede man i 2002/03 for 17.6 milliarder kroner. En sådan vækst i eksporten, der udgør størstedelen af industriens omsætning, har gjort byen velhavende og tiltrukket folk fra hele landet. Byens befolkning er steget fra 4.6 millioner til 6.8 millioner i de sidste 10 år, og det giver et trafikalt ka-

os, som kun en inder kan manøvrere i med temperamentet i behold. Hver dag registreres der tre nye softwarefirmaer og hovedparten af de 1154 registrerede virksomheder ligger 20 kilometer fra centrum i Technology City – Indiens svar på Silicon Valley. Transporttiden ud til software-arbejdspladserne og al øvrig transport i byen er en så langsom proces, at byens sparsomme infrastruktur, regnes for en af de største hindringer for it-sektorens vækst.

Værn mod stress og sygdom

Mens de trafikale problemer forekommer uoverkommelige, har ITPF sat sig for at hjælpe deres medlemmer med at gardere sig mod stress og sygdom. For-

eningen rådgiver sine medlemmer i at tegne sygeforsikringer og opfordrer dem til at tænke på fremtiden.

- Det er ikke sjovt at have arbejdet som programmør eller systemudvikler i 15 år og så blive fyret, fordi man ikke kan passe sig arbejde, siger Swaminath. - Vi har levet på en bølge af succes, hvor alle bare ville tjene penge til en scooter, en bil eller måske endnu et hus. Selvom væksten forsætter, må vi tænke på fremtiden.

Og det er der da også er del, der gør. ITPF har 1500 arbejdende medlemmer og 1300 studentermedlemmer i Bangalore. På landsplan har foreningen 6000 medlemmer, hvilket kun er en brøkdel af Indiens it-professionelle. Men ITPF's formand ser lyst på fremtiden. Han regner

med, at tilbud som undervisning i sprog og kultur vil kunne lokke flere medlemmer til. Flere og flere arbejdsgivere efterspørger sprogkunderskaber i fransk, tysk og spansk, da man i stigende grad udfører arbejde for europæiske kunder.

Skabelon

Sprogundervisningen er en del af det treårige pilotprojekt, som de belgiske penge er givet til. Formålet er at gøre ITPF i Bangalore til en skabelon for andre afdelinger i Indien. Når ITPF er blevet landsdækkende, er planen at inkludere Bangladesh og Sri Lanka i foreningen. Om ITPF's store ambitioner en dag bliver realiseret, må man vente tre år på at få et praj om. ■

A promotional image for the video game Hitman: Codename 47. It features the character Agent 47, a bald man with a white face and blue eyes, wearing a dark suit, white shirt, and red tie. He is holding two pistols, one in each hand. The background is dark with some smoke or steam. In the top left corner, there is a logo for Hitman: Codename 47. In the bottom right corner, there is a logo for Eidos Interactive.

IO Interactives
Janos Flösser kommer
og holder foredrag
Tirsdag den 30. marts
kl. 17.30 20.30.
Tilmelding til mam@prosa.dk

Konfliktramte arbejdspladser

Det er PROSAs grundholdning, at PROSAMedlemmer ikke skal modarbejde andre organisationers konflikter. Her kan du læse, hvordan du skal forholde dig i en konfliktsituation, som andre organisationer er involveret i.

I starten af 2004 vil overenskomstforhandlingerne på det private arbejdsmarked blive igangsat med henblik på at forny overenskomsterne for ca. 650.000 lønmodtagere, hvoraf ca. 220.000 er på Dansk Industris område, fordelt på 6.100 medlemsvirksomheder.

Hvem er omfattet af konfliktvarsel?

En stor del af PROSAs medlemmer er ansat i virksomheder, som ikke har PROSAoverenskomst, men hvor andre organisationers overenskomster omfatter it-medarbejderne.

Et andet forhold kan være, at virksomhedens overenskomster ikke omfatter it-medarbejderne, men udelukkende andre personalegrupper.

PROSAMedlemmer vil ikke være omfattet af konfliktvarsler iværksat af andre overenskomstparter. Varslet kan kun omfatte medlemmer af den pågældende organisation.

Ret til at nægte strejkearbejde

I forbindelse med lovlige eller overenskomstmæssige konflikter, er de it-medarbejdere, som kun er medlemmer af PROSA, ikke forpligtede til at udføre konflikttramte arbejde. Det kan de nægte.

Denne regel blev fastslået for adskillige år siden i en kendelse afsagt af Den faste Voldgiftsret (Arbejdsretten).

I denne sag, nr. 73, udtaler retten:

„Fremdeles må det betragtes som en føl-

ge af en lovliv iværksat strejke, at alle organiserede arbejdere er berettiget til at nægte at udføre det arbejde, som skulle være udført for en arbejdsgiver, hos hvem der foreligger en lovliv arbejdsstandsning.“

Baggrunden for afgørelsen er, at ingen arbejder skal kunne tvinges til at støtte arbejdsgiveren i dennes kamp mod andre arbejdere og derved komme i den situation at optræde illoyalt og usolidarisk.

Ikke noget ekstra arbejde

Det skal samtidigt understreges, at medarbejdere, som ikke er omfattet af en lovliv konflikt, ikke kan pålægges at udføre mere arbejde, end der normalt påhviler dem.

Dette forhold er blev belyst i en voldgiftkendelse fra 25/9-85.

Sagen drejede sig om konflikt på pædagogområdet, hvor Pædagogisk Medhjælperforbund (PMF) havde varslet konflikt vedrørende skolefritidsordninger med det formål at opnå overenskomst.

I det daglige var det både medlemmer af PMF og BUPL (Børne- og Ungdoms-

pædagogernes Landsforbund), som passede børnene i skolefritidsordningen. BUPL pålagde sine medlemmer at møde på arbejde, men nægte at modtage børn, da arbejdet var konfliktramt.

Det var arbejdsgivernes opfattelse, at pædagogerne skulle modtage og passe det antal fremmødte børn, som den enkelte kommunalbestyrelse fandt forsvarligt.

Den afgørelse, som voldgiftsretten traf, lød:

„At medhjælpernes arbejdsstandsning ikke medfører, at pædagogerne kan vægre sig ved at udføre deres hidtidige arbejde med pasning af børn uden at varsle sympatikonflikt. At de to personalegrupper udfører et integreret arbejde medfører ikke, at også pædagogernes arbejde bliver konfliktramt. Så længe pædagogernes arbejdsintensitet ikke forøges, kan de ikke anses at medvirke til at afbøde den af medhjælperne varslede lovliv konflikt. Uanset, at den enkelte kommunalbestyrelse kan fastsætte normeringen ud fra et forsvarligheds-kriterium, kan den imidlertid ikke, efter at pædagogerne har varslet konflikt, pålægge pædagogerne at passe et større antal børn.“

Den eneste mulighed for at sikre, at arbejdsintensiteten ikke øges, er, at der sker en forholdsmæssig nedsættelse af antallet af tilmeldte børn.“

Princippet i denne kendelse kan overføres til andre områder, f.eks. it-området, hvor arbejdet udføres af kolleger, som er tilknyttet organisationer eller udefra kommende konsulenter, dersom en af organisationerne er ude i en lovliv eller overenskomstmæssig konflikt.

Man kan med andre ord under disse omstændigheder ikke pålægges mere arbejde, end man sædvanligvis udfører.

Bortset fra overordnede ledere gælder det forhold, at man heller ikke er forpligtet til at udføre andet slags arbejde, end det man er ansat til.

I henhold til retspraksis gælder reglen om ret til at nægte at udføre konflikttramte arbejde også i forbindelse med forarbejdning og viderebehandling.

Kontakt PROSA

Da det, som sagt, er PROSAs grundholdning, at medlemmer ikke skal modarbejde andre fagorganisationers konflikter og derfor kan komme i den situation at optræde som strejkebrydere, er det vigtigt at henvende sig til PROSA på et så tidligt tidspunkt som muligt i omtalte situation. ■

A man with grey hair, wearing a dark jacket and light-colored trousers, sits on a wooden floor in a room that has been severely damaged by fire. He is looking down at a piece of white fabric he is holding in his hands. The background shows charred walls, debris, and a window with a view of the outdoors. The overall mood is somber and reflective.

Hvad gjorde du sidste gang du mistede alt i en brand?
Erfaring er nogle gange nødvendig for at komme videre i livet.
Det har vi.

Offerrådgivningen

Har du været udsat for en forbrydelse, eller vidne til en ulykke, så kan Offerrådgivningen hjælpe dig. Ring anonymt døgnet rundt og få støtte og vejledning til at komme videre i livet. 72 21 72 21

Teleanalytiker: WLAN vil underminere 3G

Ifølge teleanalytikeren Torben Rune vil billig WLAN-teknologi i løbet af få år udgøre en så stor trussel mod de dyre 3G-netværk, at rene 3G-operatører som 3 må dreje nøglen om. Den påstand er der langt fra enighed om i branchen, men noget tyder på, at WLAN i hvert fald er kommet for at blive.

AF PETER GOTSCHALK,
FREELANCEJOURNALIST

Torben Rune er en af Danmarks mest kendte teleanalytikere. Han er kendt for sine kontroversielle synspunkter, men mange tabte alligevel næse og mund, da han i en artikel i internettidsskriftet *Bitconomy* postulerede, at 3G ville blive en fiasko, fordi WLAN er et bedre alternativ. Artiklens påstand er kort sagt, at 3G er for dyrt og i øvrigt ikke tilføjer noget væsentligt til forbrugernes telefonbrug. At der ikke er tale om en tilsnigelse eller strammet historie, har Torben Rune ikke noget imod at bakke op. Beder man ham om at uddybe, skærper han oven i købet sine synspunkter:

Forskel på mobil og trådløs

- Man er begyndt at indse, at der er forskel på at være mobil og være trådløs. WLAN er typisk et udtryk for at være trådløs, altså at du bare sidder i nærheden af infrastrukturen uden at bevæge dig, hvorimod det at være mobil betyder, at du kan flyve og fare rundt med din telefon og bruge den samtidig. Man indser bare nu, at jo højere båndbredde, man har brug for, desto mindre er kravet til mobilitet, starter teleanalytikeren.

- Derfor, mener han, er der ingen årsag til at satse på 3G som mobil bredbåndsløsning. For hvorfor vælge det næstbedste og dyreste, når man for få penge kan få ægte mobilt bredbånd i en håndholdt terminal?

Fantastiske WLAN

- WLAN vil vokse sig stort og stærkt. Både som foretrukken hjemmeopkobling og som offentlige hotspots. Der vil være internetudbydere og teleoperatører, som vil systematisere dækningen. Der er flere operatører, som fortæller mig nu, at de har meget langt fremskredne planer

med at etablere WLAN som bredbåndstjeneste til deres kunder. Men der er *også* nogle af mobilselskaberne, som fortæller mig, at de ser WLAN som en mulighed for at forbigå nogle af de traditionelle GSM-udbydere netværk. Det er små virtuelle operatører som CBB og Telmore, der overvejer, at hvis de kan få deres kunder til at købe kombinations-terminaler, som både kører WLAN og GSM, vil de kunne supplere denne tjeneste med nogle helt fantastiske egenskaber, som langt overgår 3G. Det vil også give dem et økonomisk incitament, nemlig at det er snydebilligt, at sætte WLAN-bokse op rundt omkring. Sådan en GSM/WLAN-telefon kan operatøren sætte op så den kun kan sende og modtage SMS'er, når den er i WLAN-dækning. Vupti, så har du en helt ny indtægtskilde, fordi du ikke skal aflevere over halvdelen af det, du tjener, til din udbyder. Det er det, der er ved at ske lige nu, insisterer Torben Rune.

Ingen fremtid for 3G

Han underbygger sin påstand med at nævne, at de firmaer, som har incitament til WLAN, i forvejen har en hulens masse kunder. Det har 3G-operatørerne ikke. Endvidere er GSM-systemet i dag langt mere dækkende end 3G-netværkene, og eftersom WLAN uden problemer lader sig kombinere med GSM, så tror han ikke på, at der er meget fremtid tilbage for 3G. I hvert fald ikke for operatøren 3, som ikke ejer en GSM-licens og stort set ikke har nogen kunder:

- Hvis vi nu tager fat i den rene 3G-operatør 3, så spør jeg dem en grum skæbne. Jeg tror reelt ikke på, at de har noget særligt attraktivt tilbud til kunderne. Derimod har de etablerede GSM-

operatører, som også har en 3G-licens, en mulighed for at omlægge deres kunder i et roligt tempo. Men det vil ikke blive på rene 3G-terminaler, men på telefoner, som også har WLAN. WLAN er måske ikke det endelige dødsstød for 3G, men det er en alvorlig hæmsko, afslutter Torben Rune.

3 er overraskende enige

Fra 3G-operatøren 3s side vil man naturligvis ikke skrive under på, at WLAN betyder dødsstødet for UMTS-teknologien. Men overraskende nok bakker kommunikationschef, Mika Bildsøe Lassen, Torben Rune op i hans synspunkt om, at WLAN i hvert fald kommer til at spille en afgørende rolle på mobilmarkedet:

- Det er jo et spørgsmål om at gisne om fremtiden. Han tror, at GSM bliver kombineret med WLAN, hvor vi tror, at det bliver 3G, der kombineres med WLAN. Vi ser de to teknologier som komplementerende og overvejer da, hvordan vi kan få de to teknologier til at fungere sammen. Men det kræver jo nogle terminaler, som kan begge dele, siger Bildsøe Lassen. Hun mener, at GSM-teknologien er forældet og på vej ud af markedet, men at WLAN skulle udgøre en fare for 3G, kan hun ikke erklære sig enig med:

- Det er jo et eller andet sted unaturligt at kombinere en teknologi, som ikke er højhastighed, med en højhastig-

hedsteknologi. Hvis man tror på GSM forudsætter man jo, at der vil være stilstand. Med GSM vil du jo ikke kunne benytte højhastighedsdatatjenester, når du er væk fra WLAN-zonen. Vi tror på, at 3G vil overtage den rolle, som GSM har i dag, siger kommunikationschefen, der ikke vil blive mere konkret, når det gælder 3s eventuelle planer for kombinerede tjenester mellem 3G og WLAN.

Skeptiske TDC

Den største danske teleoperatør, TDC, som også ejer en af de fire danske 3G-licenser, er mere skeptiske over for WLAN som beskrevet i Torben Runes spåkugle. Og det selvom TDC selv udbyder både 3G, GSM og WLAN-hotspots. Vicedirektør i TDC Mobil med ansvar for teknologi, Henning Dickow, advarer om at lægge for meget vægt på teknologi alene. Dickow erkender, at WLAN vil komme til at have en meget bred dækning i byerne og binde eksempelvis København sammen, men det er ikke det samme, som at teknologien repræsenterer et sammenhængende system, understreger han:

- Hvis man skal til at etablere et fladdækkende WLAN og have alle processer på plads med, hvordan man roamer fra det ene punkt til det andet, og hvordan man holder styr på kunderne og betalingen. Altså det er jo ikke det at klaske et par antenner op, der koster pengene. Det er jo alt det, der ligger rundt omkring. Selvfølgelig er det dyrt at etablere selve radiodelen af et 3G-net, men det er sandelig også dyrt at lave alle tjenesterne, siger vicedirektøren. Egentlig er Henning Dickow ikke afvisende over for WLAN som sådan, men han mener blot, at man skal have respekt for de erfaringer, man allerede har gjort sig i telebranchen med hensyn til at spå om, hvad brugerne egentlig gerne vil have.

Ting tager tid

- Det afhænger jo meget af den konkrete tjeneste. Torben Rune har da ret i, at

nogle af de tjenester, man forestiller sig på 3G, de kan da leveres meget bedre med WLAN. Man kan da godt postulere, at tjenesterne i dag på 3G er dårlige, og dækningen er ikke god nok, men det er jo ligesom at sige, da man anlagde den første jernbane fra København til Roskilde, at med den dækning, så bliver jernbanen da aldrig noget stort hit. Tingene tager jo også lidt tid i vores branche, siger han og forsætter:

- Man skal helt klart have en respekt for, at teknologierne jo skal være der, før man ser den kreativitet, som jo ikke bare

er teleselskabernes kreativitet, men så sandelig også brugernes. De begynder jo at finde på tusinder af måder at anvende teknologierne på. Sådan har det også været med GSM. Havde man spurgt Torben Rune om GSM for ti år siden, så ville han da sikkert have sagt, at den teknologi kun var for rejsemontører og dyrlæger, fordi det kunne da aldrig være noget, som hver mand behøvede, pointerer direktøren.

Ingen business case for WLAN

Teleanalytikeren John Strand bakker op om TDC's budskab, om at man må give 3G-operatørerne mere tid, før man kan spå om de nye teknologiers fremtid. Hvis man kigger på de forretningsmæssige muligheder, som Torben Rune ridsede op for WLAN, er Strand endog meget

skeptisk. Han mener ikke, at det økonomisk kan betale sig at satse på WLAN. Ikke engang hvis Torben Rune har ret i, at det er billigere at etablere de mange hotspots:

- Der er kun ét argument for WLAN, og det er prisen i forhold til, hvad det koster på 3G i dag. Og 3G bliver billigere, fordi det er billigere at producere datatrafik på et 3G-netværk, end det er på WLAN, siger Strand og uddyber:

- Faktum er, at 3G vil blive landsdækkende fra kyst til kyst fra nord til syd. WLAN har en begrænset dækning. Du

skal ikke bare have mulighed for at roame, men du skal også have seamless handover mellem to hotspots. Og så kan du forestille dig, hvor mange hotspots du skal igennem med den dækning, der er på et enkelt WLAN. Det vil sige, at hvis du skal bevæge dig fra Kongens Nytorv til Rådhuspladsen, så skal du bevæge dig mellem, jeg ved ikke hvor mange hotspots, og hver gang du går fra det ene til det andet, så er der risikoen for, at du bliver smidt af, konstaterer han. Efter Strands mening holder WLAN-scenariet kun i teorien, og

der er for mange faktorer, som Torben Rune har glemt i sit regnestykke:

Som et indkøbscenter på månen

- Det er fuldstændig som at sige, ved du hvad, det kunne være rigtig smart at bygge et kæmpe indkøbscenter oppe på Månen. Fordi alle ville jo snakke om, at hold op mand, der ligger et indkøbscenter på Månen. Jorden deroppe den er smadder billig, fordi der bor jo ingen andre mennesker. Men man har bare ikke taget højde for, hvad det koster at komme op til Månen, og hvad det koster at bygge det forretningscenter. Det er da rigtigt, at det ikke koster noget at etablere WLAN-hotspots, men det koster penge at få kunder ind, og du skal forrente den investering, siger han. ■

PET og print

PET's nye hjemmeside er solid og pæn, men uden overraskelser. En god print-version på www.pet.dk bruges som udgangspunkt for en gennemgang af principperne for opbygning af printversioner på hjemmesider.

AF PETRA HUSUM, FREELANCE

Politiets Efterretningstjeneste (PET) offentliggjorde for nylig sin første årsberetning og samtidig sin første hjemmeside. Indrømmet, ret naivt, klikkede jeg mig ind på hjemmesiden med den tanke, at måske får vi nu svar på nogle af de mange spørgsmål, der har rejst sig i årenes løb. Alle debatterne om PET's rolle i forskellige scenarier, og som virkelig fik gryderne i kog. Der var f.eks. debatten

cafe, Regnbuen i Århus. Og Blekingegade-sagen. Og ægyptersagen i 1993 efter det første angreb på World Trade Center. Og allersenest har debatten drejet sig om de udvidede efterforskningsmuligheder PET har fået i forbindelse med terrorpakken, der blev vedtaget i maj 2002. Hvordan bruger de dem i det daglige arbejde?

ningsstjeneste". Og netop disse særlige hensyn har op gennem tiden været genstand for den megen debat.

Ingen overraskelser

Nu var min opgave jo sådan set også at anmelde hjemmesiden set fra en webdesigners synspunkt. Og derfra ser det fint, om end ikke overraskende ud. Langt de fleste konventioner i forhold til design, brugervenlighed og sprog er overholdt. Designet er pænt – lidt dystert ligesom emnet. Der er en god og forståelig navigation i form af en venstremenu og en breadcrumb foroven. Rent tekstmæssigt virker det som om, der er lagt et stort stykke arbejde i at få formidlet stoffet på et nemt forståeligt dansk, så ord, som de ovenfor nævnte "må iagttages", er heldigvis sjældne. Og sammenhængen mellem teksterne og navigationen er god. Man får en god forståelse for, hvordan PET på papiret er placeret i forhold til lovgivning og andre myndigheder, hvilke arbejdsmetoder, der bruges og hvilke kontrolforanstaltninger PET er underlagt.

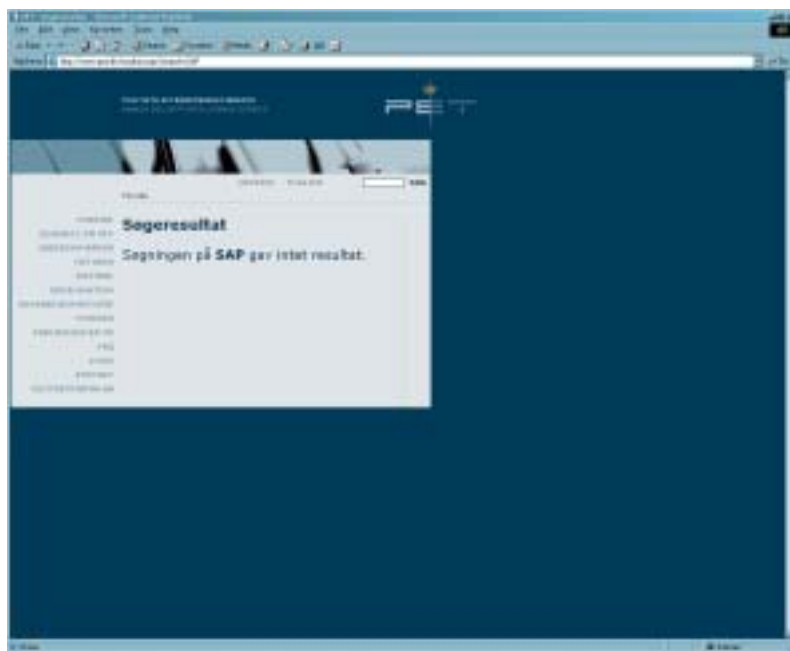
Uheldige ting

Så helhedsindtrykket af hjemmesiden er fint, men lige et par linjer om nogle af de mere uheldige ting:

Hvorfor bruge så meget plads på logo og header-billede i toppen (ca. 170 pixel), at halvdelen af venstremenuen bliver skjult bag scroll-baren, når man ser hjemmesiden på den større skærm, den er optimeret til (800x600 pixel)?

Hvorfor lave et link til en engelsksproget version, når den engelske oversættelse endnu ikke er implementeret?

Og så er det stadig rigtig god webskik at skrive forklaringer til et link, inden brugerne har trykket på det – enten som tekst i parentes eller som pop-up ved rollover. Under menupunktet Publikationer er der f.eks. et spændende link til en ar-

og den omfattende kritik i begyndelsen af 60'erne af "De hemmelige kartoteker", der i 1964 førte til nedsættelsen af det såkaldte og stadig fungerende Wamberg-udvalg. Et andet eksempel var debatten om PET's rolle i forbindelse med forsøg på forpurring af det såkaldte Russeltribunal i 1967 mod USA's krigsførelse i Vietnam. Og hvem husker ikke historien om agenten Anders Nørgaard, der i 1981-83 blev sat i forbindelse med infiltrering af SAP (Socialistisk Arbejderparti) i København og den anarkistiske bog-

Ingen svar, æv

Men selvfølgelig fik jeg ikke svar på alle disse spørgsmål. Substansen i alle disse sager ligger selvsagt udenfor, hvad PET vil beskæftige sig med på deres hjemmeside. Som der også står i formålsparagrafen for hjemmesiden: "*Det at oprette en hjemmeside som efterretningstjeneste indebærer selvsagt en vanskelig balancegang mellem på den ene side at orientere om relevante forhold og på den anden side ikke at kompromittere de særlige hensyn, som nødvendigvis må iagttages af en efterret-*

tikel "Industrispionage - en trussel mod virksomhedens forretning, omdømme og eksistens". Tror man. Det viser sig at være et link til Dansk Industris boghandel, hvor man kan købe bogen med titlen for 180 kr. Og der mangler også flere steder angivelse af, at linket fører til en pdf-fil.

Mulighed for print

Der var en gang, man talte om "det papirløse samfund" som en konsekvens af indførelse af ny teknologi. Det har efterhånden vist sig at være en myte. Tværtimod har det vist sig, at papirforbruget øges med indførelse af ny teknologi. F.eks. øgedes papirforbruget med 40% i virksomhederne, da e-mailen i sin tid tog over. Man havde vel egentlig regnet med det modsatte. Men papir er stadig det

mest brugbare og værdifulde medie, når man skal bruge/læse informationer. Til systematisering af informationer er det bare elendigt. Her er den ny teknologis forskellige lagringsmuligheder langt at foretrække.

Som en konsekvens af dette er det efterhånden blevet obligatorisk at give brugerne mulighed for at få en printervenlig version af en webside. Af en eller anden grund er det også blevet obligatorisk at lave en speciel knap til denne funktion på selve websiden, selv om browserens print-knap kan udfylde nøjagtig den samme funktion, hvis et specielt stylesheet til print er sat. Denne "overflødige" knap finder vi også på www.pet.dk, men den udløser til gengæld en velfungerende printversion.

Så vi kan ligeså godt understøtte vores websider med gode muligheder for udskrivning. Det mest effektive i den henseende er naturligvis at udvikle en speciel printversion med CSS, XML m.v., men det kan også lade sig gøre uden. I så fald skal man tænke på, at sidestørrelsen på et print i A4-format er på ca. 630 pixel med almindelige margener. Hvis indholdet på siden er bredere end 630 pixel bliver alt det overskydende simpelthen hakket af i højre side af printet, og siden bliver ulæselig. Hvis man bruger absolut positionering af elementer, så som tabeller med fast bredde, må de altså ikke være mere end 630 pixel. Bedre er det – i det hele taget – at bruge fleksible positioneringer, så som angivelse af tabelbredde i procent el.lign. ■

Opbygning af version til print

Printvenlige sider kan fjerne ovenstående problemer og give udskrevne sider en større kvalitet, og med CSS er det ikke et stort arbejde, hvis du i forvejen har adskilt dit indhold fra præsentationen. Lav et specielt stylesheet til print, og link til det i <head>-delen. Her er nogle ideer til opbygning af en printvenlig version af en webside (med angivelse af forslag til css-kode):

1. Fjern navigationen med mindre den har betydning for forståelsen. F.eks.: `#menu {display: none;}`
2. Fjern overflødige grafiske elementer. F.eks.: `#header-img {display: none;}`
3. Fjern eventuelle absolutte bredde-angivelser til relative, så browseren kan skalere siden til at passe i bredden til en printer. Man kan så beholde sin absolutte angivelser på skærm-versionen. F.eks. `#content {width:auto; border:0; margin:0 5%; padding:0; float:none !important;}`. Det er vigtigt med `float:none`, da tekst, der fylder mere end 1 side ellers ikke vil blive printet i Netscape-browsere.
4. Ændr skrifttyper fra sans-serif til serif og skriftstørrelsen til fast størrelse (12 pt er det gængse valg). Serif-skrifttyper er nemmere at læse på print end sans-serif, der til gengæld er lettere læsning på skærm. Faste skriftstørrelser har været brugt på papir i århundreder. F.eks.: `body {font-family:"Times New Roman"; font-size:12pkt;}`
5. Tilføj ekstra information til print-versionen, f.eks. url'en til den specifikke side, dato, titel m.v.
6. Fjern mørke eller farvede baggrunde. Selv om standardindstillingen i de fleste browsere stopper for udskrivning af farvede baggrunde, er det alligevel en god idé at holde print-versionen i sort/hvid. Så: `body {background: white;}`
7. Sørg for at links figurerer som links og bliver efterfulgt af den fulde url. Selv om muligheden for hyperlink er væk på papir, er det alligevel en god idé at bevare understregningen (og evt. en farve) på sine links. En god service er

det også at vise hele url'en i en parentes efter link-ordet. Eks: `a:link:after, a:visited:after {content:(„ attr(href) „) „; font-size:90%;}`. Her bliver Danmarks Radio til Danmarks Radio (www.dr.dk)

Denne kode er godkendt af W3C fra og med CSS2, men virker kun i Netscape 6 og højere, Opera 6 og højere og Mozilla. Internet Explorer kan ikke læse den, men der sker ingen ulykker. Url'en vises bare ikke.

8. Vis den print-venlige version inden udskrivning. Det er frustrerende for brugeren, hvis udskrivningen starter automatisk. Det kunne jo også være, at han/hun ville bruge printversionen i en anden sammenhæng. Vis print-versionen i et nyt vindue, eller sørg for et link tilbage til "normal præsentation".
9. Sørg for at farvekodning på hjemmesiden ikke er nødvendig for at forstå indholdet. Hvis det er, så sørg for at skrive dig ud af det evt. ved brug af tekst-labels.

Vores verdenssyn som systemudviklere er i uoverensstemmelse med virkeligheden

Efter jeg er blevet gjort opmærksom på et yderst forunderligt fænomen, står det lysende klart, at vi slet ikke kan forudse brugen af de systemer, som udvikles.

Findes der fuldstændig uforklarlige og irrationelle handlinger? Svaret er ja, det gør der. Vi er tre studerende, der netop har afsluttet et kursus på Københavns Universitet. Under dette blev vi gjort opmærksomme på et yderst forunderligt fænomen. Fænomenet er Flash mobs. Dette går i korte træk ud på, at mennesker mødes, udfører en speciel handling og fortsætter deres færden. Oftest er denne handling uforståelig og adskiller sig tydeligt fra ellers "normal" adfærd.

Et af de mere ekstreme eksempler på flash mobs foregik i New York, hvor en gruppe mennesker på ca. 200 mødtes i en park for at baske med armene og sige fuglelyde. Bagefter gik de hver til sit, som intet usædvanligt var hændt.

Til denne og andre succesfulde flash mobs er udformet en plan. Et af de mest centrale punkter i en sådan plan er formidlingen og koordinationen af deltagerne. Denne sker som oftest via sms, e-mail og chat fora.

Jeg kan ikke finde nogen umiddelbar, rationel forklaring på dette fænomen. På trods af denne konstatering kan jeg ikke sige mig fuldstændig fri for aldrig at ville prøve at deltage, hvis jeg fik muligheden. Mennesket er en forunderlig størrelse.

Det interessante i denne sam-

menhæng for mit vedkommende er ikke, at mennesker overvejer fuldstændig irrationel adfærd, men mere hvad flash mobs signalerer og frem for alt er et eksempel på.

Jeg håber at komme til at fungere som systemudvikler, og det er derfor, denne synsvinkel har min primære interesse. Jeg har tillært mig en række systemudviklingsmetoder og kan konstatere, at en ting går igen. Generelt når der udvikles sy-

Systemudviklere skal forstå at vi ikke kan forudse brugen af systemet, anerkende at den fremtidige brug af systemet ikke er vores ansvar og overbevise vores omgivelser om, at vi ikke kan holdes ansvarlige, hvis systemet anvendes utilsigtet.

stemer, ligger det fast, at systemudviklere skal forudse og styre brugernes anvendelse af systemet. Men hvis vi ikke kan forudse denne anvendelse, er dette så endnu et punkt i systemudviklingsmetoder, der kan kritiseres?

Svaret er så afgjort nej, da disse er tilpasset og udviklet af systemudviklere. Tilgangen er ikke uforståelig, hvis man betragter den verden, vi beskæftiger os med.

Vi arbejder med maskiner. Ma-

skiner som basalt set ikke kan andet end at lægge to tal sammen. Maskinen besidder ikke kreativitet eller selvstændig tankgang og er stærkt afgrænset i forhold til sin omverden. Når vi arbejder med denne maskine, forsøger vi så vidt muligt at udnytte maskinens styrker og undertrykke dens svage sider. Vores arbejde består derfor oftest i at opdele i mindre dele, som maskinen så kan håndtere med utrolig præcision og hurtighed.

I et typisk udviklingsforløb klarlægges brugernes behov, færdigheden osv. Sidst skrives den reelle kode, og vi har derved omsat brugernes behov til kode. Jeg er fuldstændig klar over, at denne fremstilling er noget groft opstillet, og der i virkeligheden ligger langt mere arbejde i et udviklingsforløb end beskrevet her.

Vores primære arbejdsredskab er maskinen, som vi i yderste konsekvens altid kan forudse, hvad gør, selvom det til tider

kan virke som en umulig opgave. Det er derfor ikke uforståeligt, at denne tanke bliver internaliseret i hele af vores tankegang.

Vi tror altså, at vi kan forudse den fremtidige brug af systemet, bevidst eller ubevidst.

Det er den første grund til, at fænomenet flash mobs er et eksempel på, at systemudviklerens verdenssyn ikke svarer til virkeligheden.

Jeg peger her på, at udviklerne af sms, e-mail og internettet ikke har forudset, at disse ville blive brugt til noget så underligt som flash mobs. Flash mobs er dog langt fra det eneste eksempel på dette. Af teknologier, der benyttes til et ikke-tilsluttet formål, i forhold til det udviklerne af systemet havde tiltænkt, kan nævnes bl.a. nyhedsgrupper til deling af filer, e-mail som spam og mobiltelefoner til flirt.

Men hvad betyder det, at vi ikke kan forudse den fremtidige brug af et system?

Intet, hvis vi anerkendte dette inden udviklingen af systemet. Denne holdning er dog langt fra majoritetens og slet ikke, hvad der står beskrevet i flere lærebøger.

Men hvad betyder det så, at vi tror, vi kan forudse brugen af systemet, når vi slet ikke kan? Det har en række konsekvenser. For det første påtager vi et ansvar, som vi ingen chance har for at leve op til. For det andet bruger vi unødvendig tid under udviklingen af systemet på at overveje parametre, som slet ikke alligevel kan kontrolleres. For det tredje kan vi komme i

den situation, hvor vi stiller spørgsmålstegn til vores egen faglighed, når vi ser, at det, vi først forudså, var fejlagtigt.

Den anden grund til, at flash mobs er et godt eksempel på, at systemudviklerens verdenssyn ikke er tilsvarende med virkeligheden, er, at fænomenet er komplet irrationelt, hvilket understreger en anden vigtig pointe.

Rationalisme, begrebet som vi i de naturvidenskabelige fag bruger til at forklare, ja, næsten alt. Darwins teori om "Survival of the Fittest", ligger til grund for den måde, hvorpå vi opfatter udviklingen af levende væsner på jorden og er et godt eksempel på, hvordan meget af vores opfattelse bygger på rationalisme. Alt har en årsag og en virkning.

I filosofien bruges et forklaringsargument til at redegøre for almindelige erfaringsbegreber.

F.eks. kunne et forklaringsargument lyde; når en indelukket luftart opvarmes, stiger trykket. Flash mobs kan tilsyneladende ikke forklares med et lignende argument. Dog skal det ikke være usagt, at sociologer, psykologer og lignende kan komme med forklaring på dette fænomen. En ting kan dog slås fast, det er yderst mærkværdigt.

Dele af den vestlige verden går rundt med den fejlagtige opfattelse, at alt kan forklares. Det er dog lagt fra sandheden.

Hvis vi vender tilbage til forklaringsargumentet om, at luft udvider sig under varme, ville den nysgerrige så spørge til argumentet på følgende måde.

Men hvad er det, der gør, at trykket stiger?

Dertil vil der blive svaret; "De små partikler, som luft består af, farer hurtigere rundt, når de opvarmes, og det gør, at der bliver større afstand mellem dem, hvilket fører til, at pladsen, de befinder sig på, øges. Den opmærksomme spørger vil så konstatere, at dette på ingen måde er svar på hans/hendes spørgsmål, da der ikke er redegjort for, hvorfor partikler farer hurtigere rundt, når de opvarmes. Sagt med andre ord, findes der ingen forklaring på, hvorfor luft udvider sig, når den opvarmes. Vi kan højst gisne om det og forsøge at opstille nogle regler, som kan sige noget om fænomenet næste gang, det forekommer.

Under udvikling af systemer anvendes rationalisme som værktøj bl.a. til at konstatere, hvordan brugerne skal vejledes gennem brug af systemet. Vi forudsætter altså, at brugerens aktioner samt måden, hvorpå systemet bruges på, er rationel. Sådan er det i langt de fleste tilfælde, men der er en undtagelse som eksempelvis flash mobs.

Det var altså en umulighed at udviklerne af sms, e-mail og internettet skulle have forudset, at disse teknologier ville blive brugt til flash mobs.

Men hvis vi ikke kan bruge rationalitet som værktøj, hvad skal vi så bruge?

Da rationalisme er en så integreret del af vores hverdag, ville det gøre mere skade end gavn at undlade denne. Dog mener jeg, at vi kan lette livet for os selv som systemudvikle-

re, hvis vi tager de overvejelser op til revision, som er beskrevet i denne kronik.

Jeg er af den holdning, at vores verdenssyn ikke passer med virkeligheden. For at tilpasse vores verdenssyn ser jeg det som en absolut nødvendighed at foretage følgende.

- Forstå at vi ikke kan forudse brugen af systemet men maksimalt gøre et forsøg.
- Anerkende at den fremtidige brug af systemet ikke er vores ansvar.
- Overbevise vores omgivelser om at vi ikke kan holdes ansvarlige, hvis systemet anvendes utilsigtet.

Vi skal altså stadig forsøge at forudse den fremtidige brug af systemet, men blot holde for øje, at vi ikke kan forudse med garanti. En konsekvens deraf bliver, at vi ikke holdes ansvarlige. Disse ovenstående råd kan formentlig gavne de fleste mennesker, som arbejder med informationsteknologi og bør som det mindste blive overvejet.

Brugen af systemet foretages af mennesker, og det er centralt, at vi gør os klart, at mennesker langtfra er maskiner. Til forskel for maskinen er mennesket kreativt og besidder selvstændig tankegang. Det betyder generelt, at de værktøjer, vi bruger på maskinen, ikke automatisk kan anvendes til mennesker. Denne betragtning strækker sig ud over design af grænseflader og bør være en gennemgående pointe i vores arbejde.

Systemudvikling kan sammenlignes med det at springe i faldskærm; man ved aldrig helt, hvor man lander, det afhænger bl.a. af vejr og vind. Der er en del forberedelser og nogle færdigheder, man skal kunne, før man hopper. At tro, at vi kan fastlægge, hvad systemet kommer til at blive brugt til i fremtiden, svarer til at tro, at vi kan flyve, og vi derfor ikke behøver nogen faldskærm. Lad os derfor hellere overbevise de andre i flyet, inklusive os selv om, at vi også skal bruge en faldskærm. Landingen bliver derefter noget nemmere.

Jacob Zwicky

PROSAbladet modtager gerne indlæg fra læserne, men forbeholder sig ret til at forkorte bidragene. Send dit indlæg til prosabladet@prosa.dk Redaktionen

Fra det åbne til det lukkede internet ?

Er alle idealerne druknet i kommerzialisme, censur, overvågning og sikkerhed ?

Indre By Medborgerhus
København d. 15/2 - 2004
kl. 9.00 - 18.30

Temadag om udviklingen på internettet

Dagens agenda på internettet handler om sikkerhed, om beskyttelse mod spam og børneporno (eller bare porno), information overload, om filtrering, om »always on but never off«, om overvågning, om passwords og kryptering, om billige indkøb og videostreaming. »Brugere« er blevet »forbrugere« og ideer skal patenteres og kapitaliseres.

Er de store visioner om kommunikation og demokrati blevet glemt mindre end ti år efter internettet fik sit folkelige gennembrud?

I løbet af dagen vil der bla. blive ekspertindlæg og debat om følgende emner:

- Tekniske hindringer for et åbent internet
- Censur og filtrering
- Softwarepatenter og åbne standarder
- Monopoliseringstendenser på internettet
- Internet og demokratiet
- Overvågning på internettet

Gratis for medlemmer af PROSA/STUD

Andre medlemmer kr. 300,-
Tilmelding og yderligere info på
www.prosa.dk/kursus/

Er mænd onde og kvinder dumme?

Girlz night om økonomi og pension

Der kunne næsten ikke være stoppet en eneste kvinde til ind i lokalet på Zahles Seminarium, da PROSA/ØST holdt tema-aften om økonomi – kun for kvinder. Mere end 60 af det "svage køn" var mødt op for at blive klogere på deres økonomiske rettigheder d. 8. december. Og det blev de!

AF JULIE BECH,
INFORMATIONSMEDARBEJDER

Anne-Grethe Christensen bød kvinderne velkommen med nogle overraskende, men afvæbnende ord:

- Jeg vil starte med det mindst vigtige først, for jeg ved, at de første par minutter bruger I alligevel på at sidde og kigge på mig, spekulere på hvor gammel jeg, studere mit tøj og vurdere, om jeg nu har noget relevant at fortælle jer.

Derfor begyndte hun med at fortælle lidt om sin baggrund. Blandt andet har Anne-Grethe Christensen, som er kontorchef, og altså også foredragsforholder, i Danica Pension, været gift, skilt, enke og single. Hun har altså prøvet de fleste af de civile status, som hun skriver om i den bog, som alle deltagere fik som gave: Kvinder og økonomi.

Statistik

Der er meget statistik, som understøtter Anne-Grethes påstand om, at det er usandsynligt, at der om 20 år skulle være råd til folkepension til alle, og at det derfor er meget fornuftigt at spare op til sin alderdom. Hun fortalte lidt om forskellige typer af pensioner: rapension, kapitalpension og livsforsikringer. Og hvordan man sikrer sig, at

det er den rigtige person, som får udbetalt pengene, hvis man selv skulle gå hen og dø.

Investeringer og dagligdag

Der er en udbredt tendens til, at kvinder betaler for hverdagens forbrug, såsom dagligvareindkøb, rejser, tøj og gaver, hvorimod mændene ofte står for de større investeringer i bil, hus, lejlighed eller sommerhus. Ofte er det også manden, som tager ansvaret for de store økonomiske beslutninger, som: "Skal vi tage et lån i huset?" og lign. Det kan medføre, at kvinder bliver snydt i forbindelse med en skilsmisse og ikke får det, som de har krav på, fordi det ikke er dem, som har overblik over økonomien. Derfor lød et af rådene, at kvinderne bør få et overblik over økonomien. Derfor lød et af rådene, at kvinderne bør få et overblik over økonomien. Derfor lød et af rådene, at kvinderne bør få et overblik over økonomien.

Hverdagshistorier

Ved hjælp af små realistiske hverdagshistorier gennemgik Anne-Grethe forskellige livssituationer: Lige fra pensionisterne, som havde lagt lidt til side igennem et langt, arbejdsomt liv, til en veletable-

Investeringer – hvordan får du 80% afkast på en uge?

- Hvor meget kapital skal jeg have for at starte op?
- Tommefingerregler
- Faldgruber
- Hvad kan jeg forvente af afkast?
- Personlig investeringsstrategi
- Hvem kan jeg stole på?
- og meget meget mere...

Café Øst, tirsdag den 2. marts
kl. 18.00

Girlz Night tirsdag den 20. april
kl. 17.30

Café ØST

ret børnefamilie med gifte forældre med pæne indkomster til husmoren, som er gift med direktøren med den høje løn. Ved hjælp af disse historier blev de fremmødte kvinder både stopfodret med lovstof, statistik, ægtepagter, fælleseje, formuefællesskab, særeje og testamenter. Mange blev overraskede over, hvad man egentlig ejer sammen og hver for sig i et papirløst forhold og i et ægteskab.

Eksemplerne var med til at understrege for kvinderne hvor vigtigt det er at have styr på testamenter og de juridiske og økonomiske papirer.

Mange spørgsmål

De godt to timer, som Anne-Grethe Christensen havde til sin rådighed, fløj af sted med de mange anekdoter og sjove, groteske historier fra hendes lange liv som økonomisk rådgiver. Men der var også mange gode spørgsmål fra salen. Der var mødt kvinder op i alle aldre, og alle dem, som jeg talte med, var blevet meget klogere på deres økonomi eller havde fået en påmindelse om, at nu må de altså lige få bragt orden på... Måske skulle PROSA/ØST holde et tilsvarende arrangement for mænd? ■

Serverprogrammering med og uden monopol

Internettet oplever i disse år en eksplosion af nye programmeringssprog og nye metoder til manipulation af data. En af de nyeste hedder ASP, og som navnet siger (Active Server Pages) er det (ikke et sprog, men) en objektmodel, som fokuserer på brugen af en server ved behandling af data frem for på brugen af en browser.

AF TOM ALLAN OLSEN,
FAGBOGSANMELDER

ASP er ikke noget universelt programmeringssprog. Det understøttes først og fremmest af IIS (Internet Information Server) og PWS (Personal Web Server), begge Microsoft-servere, men platformen kan også hedde Unix/Linux eller Macintosh.

Ved hjælp af ASP kan man opbygge såkaldt serverdynamiske websteder. Disse websteder kan udvikles under Windows 95/98 og NT4 Workstation (PWS) og NTServer, 2000 Professional og XP Professional (IIS).

Ole Kristian Mose (OKM) har skrevet lærebogen *Grundlæggende programmering i ASP*. Den indledes med en gennemgang af grundbegreber i forbindelse med ASP, "ASP-kodens omgivelser". Det er en yderst brugbar introduktion, som tager læseren ved hånden og fører hende ind i dette enorme univers; autocompletion, fejlsøgning, caching osv.

Selve bogen starter med at beskrive, hvordan man installerer PWS på sin maskine, og efter en lille svipetur hvor vi indlejrer en minimal ASP-kode i et HTML-dokument, går vi i gang med at indstille PWS (der benyttes som eksempel-server i denne bog), benytte virtuelle mapper, foretage søgning i mapper og gennemgå et HTML-dokument med både ASP og JavaScript.

For fuldstændighedens skyld guider OKM os også igennem installationsproceduren til IIS.

VBScript

Derefter føres vi videre til VBScript. Sproget, som er en afart af Visual Basic, har en række regler, såsom navngivnings-

regler, reservede ord, variable, konstanter, typer, operatorer og operander. Næsten alle fænomener, vi kender fra objektorienterede programmeringssprog. Men VBScript er ikke noget objektorienteret sprog. Der er for eksempel ikke mulighed for nedarvning.

I resten af kapitlet om VBScript beskrives konverteringsfunktioner, talrutiner, strengoperationer, betingelser og meget mere. Der er mange kodeeksempler, uden hvilke bogen nærmest ville have været ubrugelig.

Nyttige kodeeksempler

Funktioner og procedurer er ikke til at komme udenom, hvis man vil programmere struktureret. Kapitlet om disse metoder indeholder: Angivelse og kald af procedurer. Variable og deres scope. Funktioner og returverdier. Hukommelse. Rekursive funktioner/procedurer.

Så gennemgås det, hvordan man kan bruge beregning og manipulation af data i VBScript. Også her er der nyttige kodeeksempler.

Langhåret

Vi nærmer os de mere langhårede faciliteter i VBScript:

- *Arrays*; redim; sletning og nulstilling; arrays med flere dimensioner; arrays og løkker; join; split – og meget mere.
- *ASP-objektmodeller*: metoder; properties; samlinger m.m.
- *Application- og Session-objekterne*: Lock/Unlock; Remove & RemoveAll; Abandon; Global.asa o.m.a.

I mellemtiden er også response- og re-

quest-objektet blevet gennemgået. (Hvorfor response kommer efter request er uvist)

Response-objektet indeholder tre metoder til at styre svarstrømmens udsendelse: Clear, End og Flush. Clear tømmer bufferens indhold, End stopper overførslen fra ASP-dokumentet til svarstrømmen. Flush sender dokumentet i klumper, så brugeren kan se at der sker noget, selv ved meget tunge opgaver (fx i forbindelse med databaser).

Request-objektet indeholder samlingen QueryString, som angiver parametre i URL-linien, ServerVariables indeholder klientoplysninger (i form af http-variablerne), sikker http (HTTPS-variablerne), oplysninger om certifikater (CERT-variablerne) foruden en række andre variable.

Server-objektet indeholder metoder til at oprette og nedlægge nye objekter. Under dette objekt findes metoden MapPath, som retter alle filreferencer ved flytning af et ASP-program. Metoder som Transfer og Execute, HtmlEncode og UriEncode har hver deres funktion ved opbygning af ASP-filer.

Resten af *Grundlæggende programmering i ASP* gennemgår så forskellige emner som fejlsøgning og fejlhåndtering, udvikelse af ASP-siden (i form af ActiveX og hostprogrammer (fx Visual Basic, Delphi, C++ m.fl)); MS WebClasses; Scripting-objekter; Collaboration Data Objects for Windows NT Server; data-

Carsten Straaberg: *Tips og tricks til ASP & SQL*, Globe 2002. 125 sider. Kr. 149,-.

baser; tredjepartsobjekter.

Stor ros

Desværre gør den begrænsede plads her det ikke muligt at gå i detaljer med disse emner. Især kapitlerne om databaser havde fortjent en dybtgående orientering, da dette emne er et af de store perspektiver ved ASP.

Det skal dog nævnes, at OKM slutter den store gennemgang af ASP med et eksempel på et website der er opbygget ud fra en konkret kravspecifikation. Ideen er prisværdig, men med sine i alt ca. 17 sider programkode forekommer mig at være lettere overdimensioneret.

Til sidst en stor ros til OKM for hans omfattende appendix-samling. Ikke færre end 14 appendix er kronen på dette værk, som uden tvivl vil få læsere fra mange forskellige dele af it-verdenen. (Dog kunne *Appendix I – Svære ord* sagtens udvides til det 6-7-dobbelse – mindst).

Udmærket supplement

Tips og tricks til ASP & SQL af Carsten Straaberg er et udmærket supplement til Ole Kristian Moses *Grundlæggende programmering i ASP*.

I et klart og kortfattet sprog forklarer Carsten Straaberg, hvordan ASP og SQL hænger sammen, hvordan en database benyttes ved hjælp af SQL-kommandoer. Selvfølgelig kan en så begrænset bog som den foreliggende (125 sider) ikke

have mere end den mest grundlæggende databaseteori med. Men under disse betingelser klarer Carsten Straaberg det fint.

Konkrete eksempler

Størstedelen af bogen udgøres af konkrete eksempler på brug af SQL sammen med ASP. Datostempel, diagram, afstemning, identifikation af bruger (med cookies/uden cookies), varesøgning i forbindelse med e-handel, indkøbskurv, registrering og validering af brugere, ordrehåndtering, gæstebog, fotoalbum, upload til server, reklamerotation samt en række "små tricks".

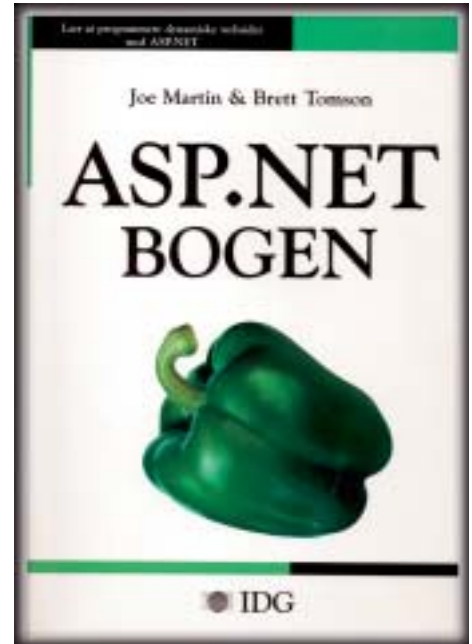
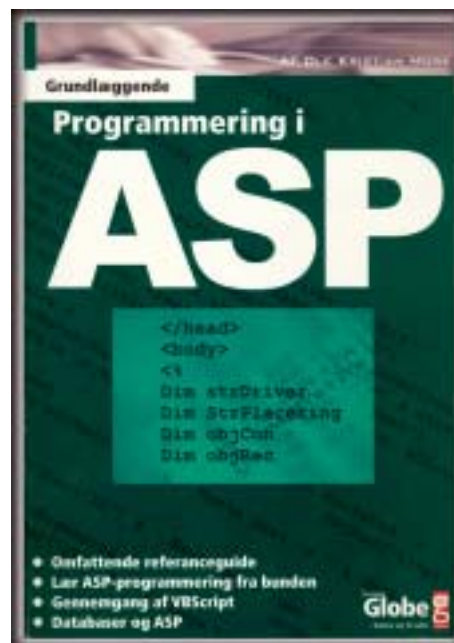
Microsoft serverprogrammering

ASP.NET-bogen fra IDG af Joe Martin og Brett Tomson er en gennemgang af Microsofts nyeste bud på serverprogrammering. ASP.NET kræver installation af Windows 2000, og allerede her støder vi på Microsofts nye politik: De seneste hotte programmer skal kun kunne køres på den nyeste operativplatform. Så må brugerne selv vælge, om de vil følge med eller falde fra. I .NET-universet er der ikke noget, der hedder bagudkompatibilitet.

Grundig bog styrker monopol

Nuvel; vælger man at følge med, har man her en grundig bog, som går i dybden med det komplicerede ASP.NET-kon-

Ole Kristian Mose: *Grundlæggende programmering i ASP*, Globe 2002. 375 sider. Kr. 349,-.

Joe Martin & Brett Tomson: *ASP.NET-bogen*, IDG 2002. 368 sider. Kr. 349,-.

cept. Men man kan ikke undgå at bide mærke i, at kravene til udvikling under ASP.NET-plattformen kræver installation af adskillige Microsoft-produkter, fx Microsoft Data Access Components foruden brug af et af de specifikt Microsoft-udviklede .NET-sprog: VB.NET, C#.NET, Visual C++.NET og/eller Jscript.NET. Fordelen skulle angiveligt være, at ASP-sider bliver lettere at udvikle (hvad bogens indhold tydeligt modsiges). Men man kan ikke undgå at forstå, at der bag det hele er en klar strategi, som går ud på at styrke det monopol, som Microsoft i praksis allerede har i it-verdenen.

Nye begreber, ny syntaks, ny terminologi, unødigt kompliceret kode gør for mig at se ikke ligefrem ASP.NET mere tillokkende end ASP. Og alligevel påpeges igen og igen "fordelene" ved ASP.NET-konceptet. En taktik der bare er for gennemskuelig.

De eneste kapitler, der virker helt lodige, er de, der handler om databaser og XML. Men de er til gengæld så fulde af Microsoft-specifikke begreber og systemer, at man ved at bruge disse metoder hurtigt ender med at hænge fast i .NET-tet.

Jeg vil ikke hævde at bogen er ubrugelig, men man skal vide, at man ved at hoppe på denne platform i sin serverdynamiske udvikling afskriver sig fra muligheden for at frigøre sig fra det største monopol i it-verdenen.

It-fagets A-kasse ønsker sine medlemmer et godt nytår

Ingen ændringer i år

Hvert år har a-kasserne med spænding set frem til regeringens forslag til Finansloven sidst på året. Hvert år har budt på nye regelændringer, som regel foreslået i november, besluttet i december, og gældende fra 1. januar året efter. Regelændringer betyder administrativt for a-kasserne, at procedurer, breve, pjecer og it-systemer skal rettes til med en meget kort tidsfrist. Desuden skal medlemmerne have vejledning om de nye regler.

Men i år blev det ved forslaget om at forlænge beregningsperioden fra 3 måneder til 12 måneder samt fradrag for timer i dagpengene ved en indtægt på over 27.700 kr. om måneden. Disse forslag blev taget af bordet igen efter en heftig debat i medierne, hvor statsministeren blev beskyldt for løftebrud, hvis forslagene blev gennemført.

Vi kan kun være tilfredse med, at disse forslag ikke blev til noget, for vi er ikke i tvivl om, at de for vores medlemmer måtte opleves som en forringelse af dagpengesystemet. Så den gode nyhed er altså, at der

IKKE er sket ændringer ved dette årsskifte.

Frdrag ved indtægt over 27.700 kr. og regler for ukontrollabelt arbejde

Vores medlemmer ville først og fremmest været blevet berørt af forslaget om, at nyledige ikke skulle modtage dagpenge i en periode i op til 5 uger svarende til deres indtægt udover 27.700 kr. om måneden. Ifølge notatet fra Beskæftigelsesministeriet var hensigten med dette bl.a. at ligestille kontrollabelt og ukontrollabelt arbejde ud fra et retfærdighedsprincip.

Kontrollabelt arbejde aflønnes med en fast time/månedsløn og udføres på arbejdspladsen, dvs. hvor arbejdstiden kan kontrolleres. Ved deltidsarbejde, fradrages arbejdstimerne time for time i de supplerende dagpenge, uanset hvad timelønnen måtte være ved ledighed fradrages kun evt. overarbejdstimer.

Ukontrollabelt arbejde er ofte honorarlønnet. Aflønningen tager ikke hensyn til, hvor mange timer, der bruges på

at løse opgaven. For ukontrollabelt arbejde gælder det, at nyledige eller medlemmer med deltidsarbejde får deres indtægt omregnet til timer med en fastsat "timeløn" (omregningssats) på 163,30 kr. Dvs. jo højere løn man har fået i forhold til det faktiske timetal, jo større vil differencen være i forhold til det omregnede timetal, og jo flere timer vil man få fradraget i sine dagpenge.

Det var denne regel, som kontrollabelt arbejde skulle ligestilles med ifølge regeringens forslag.

Søg rådgivning allerede ved ansættelsen

Mange af vore medlemmer bliver overraskede – og forstædigt nok ofte også frustrerede – over fradragsreglerne for ukontrollabelt arbejde. Derfor vil PROSA råde medlemmer til, om muligt, at kontakte PROSA, inden der aftales løn- og ansættelsesforhold for at få vejledning om, hvilke dagpengemæssige konsekvenser, det kan have i tilfælde af fuld eller delvis ledighed. ■

KONTINGENT- & DAGPENGE SATSER PR. 1. 1. 2004

I arbejde:	Kontingent	Ikke medlem af a-kassen	Kontingent
Heltidsforsikret uden efterløn	kr. 727,00	Heltid	kr. 315,00
Heltidsforsikret med efterløn	kr. 1.101,00	Deltid	kr. 157,50
Deltidsforsikret uden efterløn	kr. 481,50	Under 15 timer	kr. 70,00
Deltidsforsikret med efterløn	kr. 730,50	Uden it-arbejde	kontingentfri
Arbejdsløse	Kontingent	Dagpenge pr. 5. januar 2004	
Fuldtidsforsikret uden efterløn	kr. 491,00	Heltidsforsikret	3.205,00 kr. pr. uge (641,00 kr. pr. dag)
Fuldtidsforsikret med efterløn	kr. 865,00	Deltidsforsikret	2.135,00 kr. pr. uge (427,00 kr. pr. dag)
Deltidsforsikret uden efterløn	kr. 403,00	Nyuddannede	2.630,00 kr. pr. uge (526,00 kr. pr. dag)
Deltidsforsikret med efterløn	kr. 652,00		

Kontingent- & dagpengesatser reguleres næste gang pr. 1.1. 2005

Den tredje pioner

En fin ældre dame med lidt mere end 300 meter kobberledning i håndtasken besøgte København i efteråret 1973. PROSAblandet skrev om det i januar 1974.

AF THOR TEMTE, REDAKTØR

Den fine ældre dame var kontraadmiral Grace M. Hopper, der var i København i anledning af at UNIVACHuset (UNIVAC's nye hovedsæde i Danmark) blev indviet.

Grace Hopper var en af pionererne inden for udviklingen af it-teknologien. Under 2. verdenskrig og i årene efter var hun med til at programmere en af verdens første datamater MARK 1. Hun fortsatte arbejdet med it-teknologien og blev i 1949 tilknyttet Eckert-Mauchley Computer Corporation (omtalt i decembernummerets 2003 PROSAblandet dengang, red.) Firmaet var ved at udvikle UNIVAC 1, der burde være mange af PROSAblandets læsere bekendt.

Computernes fremtid i 1974

PROSAblandet dengang var til stede på pressekonferencen med Grace Hopper, og vi citerer lidt fra januarnummeret 1974:

Det store behov for udvikling af edb-teknikker lå i dag inden for rumfart, miljø og forureningsforskningen. Som eksempel nævntes et storstilet projekt i USA, hvor det forsøgte at simulere en større flod for derigennem at kunne undersøge de skader, som forureningen var årsag til i naturen. Hun nævnte også de store projekter med vejforudsigelse, som var i gang.

29,5 cm kobbertråd

Grace Hopper må siges at have været en visionær person. I en alder af 68 (som hun var dengang i 1974) så hun nogle af de centrale områder, som computerne vil blive brugt til fremover. Men hun havde også sin egen måde at prøve at forstå verden på:

hun havde en manisk trang til at forstå til bunds de begreber, som hun arbejdede med. Hun var f. eks. en gang meget ked af, at begrebet et nano-sekund ikke sagde hende noget som helst. Det kunne ikke måles. Hun kunne ikke forstå denne tidsenhed. Hun søgte da bistand hos en ingeniør, som kunne gøre et nano-sekund håndgribeligt for hende. Nu kunne hun endelig se et nano-sekund, og hun var tilfreds. Ingeniøren havde givet hende en 29,5 cm lang kobbertråd. På et nano-sekund løber en elektron 29,5 cm.

Idékvinden bag programmeringsproget COBOL

Måske den væsentligste indsats inden for it-teknologien gjorde Grace Hopper, da hun udviklede principper ved automatisk programmering:

baseret på en oversætter, der gjorde datamaten i stand til at lave sine programmer ud fra programmørens instruktioner. Fra et oprindeligt primitivt system, som anvendte ofte brugte programsekvenser gemt på magnetbånd og hentet ind stykvis til et samlet program (compiling), gik hendes tanker i retning af at udvikle en oversætter til UNIVAC I, som kunne klare almindeligt anvendte ordrer udtrykt på engelsk. Resultatet blev et sprog med navnet Flowmatic, der er den direkte forløber til det i dag mest anvendte programmeringssprog til administrativ databehandling — COBOL.

Grace Hopper blev begravet med fuld militær honnør på Arlington Kirkegården i Washington DC d. 7 januar 1992.

<http://www.cs.yale.edu/homes/tap/Files/hopper-story.html>

Hvor er nu det nano-sekund

Værsgo' - her er mit mikro-sekund!

Nye medarbejdere

Anders Tholstrup Valentin Hansen er ansat som juridisk sagsbehandler i PROSA i København pr. 15. december. Han er vikar for Nete Valentin Christensen, som er gået på barsel. Anders tager sig af individuel medlemsservice og det meste af hans tid går med at behandle medlemssager og rådgive medlemmer, som er kommet i knibe.

Alder: 29 år

Baggrund: Anders blev færdig med jura i februar 2003. Dagen efter han afleverede sit speciale, startede han i advokatfirmaet Norrbom og Vinding, som er specialister i arbejdsret. Her var han ansat som advokatfuldmægtig indtil slutningen juni.

- Desværre blev jeg ofret som led i en afskedigungsrunde, hvor de skilte sig af

med flere advokatfuldmægtige, fortæller Anders, som i Norrbom og Vinding arbejdede meget med individuel arbejdsret.

Interessen for arbejdsret har han haft lige siden, han påbegyndte studiet. Han har taget alle kurser om arbejdsret på jura, og også uden for studiet har han beskæftiget sig med emnet.

- Som student arbejdede jeg i HORESTA, som er hotel-,

restaurant- og turisterhvervets landsdækkende brancheorganisation. Her beskæftigede jeg mig udelukkende med medlemsrådgivning inden for kollektiv og individuel arbejdsret. Anders' speciale handlede også om arbejdsret – ophør af overenskomster.

PROSA: Anders glæder sig til at komme rigtig i gang med arbejdet som juridisk sagsbehandler i PROSA.

- Jeg har altid gerne villet arbejde i en organisation på grund af min interesse for arbejdsret. Det bliver spændende at sidde på den anden side af bordet og repræsentere lønmodtagernes interesser, siger Anders, som også gerne vil være en del af en organisation, som sætter en politisk dagsorden – både inden for it, men også inden for løn- og arbejdsforhold.

Derhjemme: Anders bor sammen med min kæreste Camilla i en lejlighed på Frederiksberg. Hun studerer industrielt design på Danmarks Design Skole og er ved at skrive afgangsupgave på Novo Nordisk.

Hobby: - Min altoverskyggende interesse er fodbold, fortæller Anders, som både elsker at spille og se fodbold – især når han kan heppe på Brøndby.

Men også fiskeri og dykning har hans interesse.

PROSA ønsker Anders hjerteligt velkommen.

WWW.PROSA.DK
backup for it-professionelle

Frank Lerholt er ansat som projektleder for ØST-projektet i PROSA i København pr. 1. januar 2004.

Alder: 51 år

Baggrund: Frank har beskæftiget sig med it siden 1977, hvor han begyndte som datalogi-studerende ved Københavns Universitet. I 1980 blev han ansat som programmør i det, der dengang hed I/S Datacentralen, men som nu hedder CSC. I midten af 80'erne var han konsulent i konsulentfirmaet AdminTec og blev siden udstationeret hos

Grønlands Handel i Strandgade som System Manager i et Digital VAX-miljø. Herfra gik turen til PROSA som it-ansvarlig i 1993. Det blev til 4½ år i det job. Næste station var Dansk Tidskontrol som it- og produktansvarlig på tidsregistreringssystemer, herunder programmering, undervisning, hot-line-support og i ledige stunder ansvarlig for intern it.

I januar 2003 blev Frank fritstillet som følge af nedskærin-

ger. Og nu er han altså igen ansat i PROSA. Det blev dog i forbifarten i december 2003 til en kort omvej omkring TEC Ballerup som værkfører for datafagteknikere og it-supportere i skolepraktik.

PROSA: Frank glæder sig til at løfte arven efter Henrik Kroos som projektleder.

- Det bliver spændende at videreføre det arbejde, som Henrik og Malene Meisner har fået sat på skinner, siger han.

Derhjemme: Frank er gift med Hanne, der er sygeplejerske på intensiv afdeling på Glostrup Amtssygehus. Sammen har de to piger, Mie og Maja på henh. 16 og 6 år. Han bor i et hus i Veksø.

Hobby:

- Jeg er medlem af en lille forening ved navn Den Danske Frimurerorden, der optager en væsentlig del af min fritid. Resten bruger jeg på familien, fiskeri, musik - og så lidt programmering for fornøjelsens skyld!

(jub)

CCDA Self-Study

CCDA Self-Study: Designing for Cisco Internetwork Solutions (DESGN) is a fully updated and revised edition of the best-selling Cisco Press self-study title, *Designing*

Cisco Networks. This title offers comprehensive, foundation learning on designing small routed and switched networks. As an early-stage exam preparation tool, the book provides detailed coverage of all CCDA 640-861 exam objectives.

Diane Teare
ISBN: 1587051419
Normalpris kr. 567,-
Medlemspris kr. 454,-

The Adobe Photoshop CS Book for Digital Photographers

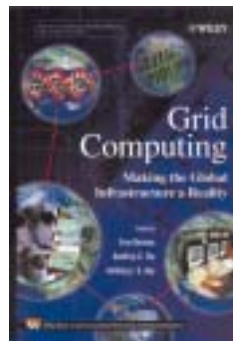
Scott Kelby is one of those rare authors who not only knows his topic-Photoshop cs-backward and forward but also knows how to distill it into the need-to-know

essentials that the rest of the world is interested in. In these pages, *Scott* cuts through the bull to show you how to make the transition from traditional to digital photography using the best image manipulation software available today: Photoshop cs. You'll find full-color, graphically rich project-based examples of every key step in the digital photography process-from experimenting with camera settings to capturing and manipulating images, and editing, outputting, and organizing them. What you won't find is a bunch of theory or a challenge to come up with your own settings. Instead, *Scott* tells you flat out which setting to use, when to use them, and why. Along the way you'll learn about color

correction and digital body-sculpting, how and why the pros edit in 16-bit, and more.

Scott Kelby
ISBN: 0735714118
Normalpris kr. 420,-
Medlemspris kr. 336,-

Grid Computing

By integrating networking, communication, computation and information the Grid provides a virtual platform for computation and data management, just as the Internet provides a virtual platform

for access to information. Using the Grid, users can access remote computers and gain the ability to use networked resources (computers, data archives, scientific instruments, etc.) together to solve a single problem.

Fran Berman
ISBN: 0470853190
Normalpris kr. 1069,-
Medlemspris kr. 855,-

Macromedia Flash MX 2004 Professional for Server Geeks

Why learn about Flash first and data integration later? This book teaches you both at the same time. Every example in this book includes both server-side and client-side

code that work together to present your data in a rich and interactive fashion. The examples include scrolling interfaces, data collectors, animated bar charts, real-time data displays, and more. In each case, separate versions of the server-side code are provided for ColdFusion, ASP.NET, and Java developers. Next, the client-side code is presented and explained thoroughly, with extensive notes and cross-references to Macromedia's own documentation.

Nate Weiss
ISBN: 0735713820
Normalpris kr. 470,-
Medlemspris kr. 376,-

PowerBuilder 9

Version 9 of PowerBuilder introduces many features designed specifically to blend the traditional strength of PowerBuilder as a rapid Client/Server application development tool with the new and emerging models for distributed application development. PowerBuilder developers need PowerBuilder-specific information on interacting with Java application servers, such as WebSphere, WebLogic, and Sybase's Enterprise Application Server (EAServer) and Web Service development. This book presents the new capabilities of PowerBuilder 9 along with the architecture and patterns required to create distributed systems in PowerBuilder.

William Green
ISBN: 0672324997
Normalpris kr. 530,-
Medlemspris kr. 397,-

Månedens supertilbud for Prosa-medlemmer - 25 % rabat

FTU BOGHANDEL

Halmstadgade 6, 8200 Århus N
Tlf: 86100338 Fax: 89373555
E-mail: ftu@ats.dk
www.ftu.dk

Kurser og foredrag i PROSA

Kære medlemmer

En ny kursussæson er i gang, og nedenfor kan du læse om udvalgte arrangementer fra forårets katalog. Husk at der hele tiden kommer nye til.

Fra det åbne til det lukkede internet

Temadag om udviklingen på internettet. Internettet var i mange år et forum, der lovede folkelig medbestemmelse, åben massekommunikation, demokratiske fremgange, velstand til den tredje verden og tilgang til alverdens viden.

Er de store visioner blevet glemt mindre end ti år efter internettet fik sit folkelige gennembrud? Vi får en række bud fra foredragsholdere og gennem debat med salen. Se www.prosa.dk/kursus/ for fuldt program.

Læg mærke til prisen: Medlemmer kr. 300,-, studerende medlemmer gratis.

XML-forløb

I 2004 starter vi igen et XML forløb op. Kurserne kan tages enkeltvis eller som et samlet forløb.

Systemadministration

På kurset gennemgås systemadministratorens arbejdsopgaver samt eksempler på de mest almindelige metoder. Af nøgleord kan nævnes: Brugeradministration, sikkerhed (backup, adgangskoder og virus), genskabelse efter systemnedbrud, pladsstyring, information, dokumentation.

Shell programmering

Introduktionskursus i udvidet brug af shell'en, herunder specielle funktionaliteter og simpel programmering, som kan lette dit arbejde ved brug af unix lignende systemer med indbygget shell.

Intro til objektorientering

Kurset henvender sig til udviklere, som ønsker en grundlæggende forståelse af objektorienteret analyse- og designkoncepter. Specielt tages hånd om overgangen fra procedural til Objekt orientering.

UML Essentials

Et af vores mest værdsatte kurser beskæftiger sig med Unified Modelling Language - en etableret international standard og notation til at specificere, visualisere, konstruere og dokumentere alle elementer i et software system.

*Vel mødt til PROSAs kurser.
Jesper Svarre / kursus@prosa.dk*

Tilmelding, tid, sted, priser, andre kurser og arrangementer og meget mere kan du finde på www.prosa.dk/kursus.

Dato	Form	Emne	Sted
24-25/1	Kursus	XML	København
7-8/2	Kursus	Systemadministration	København
15/2	Temadag	Fra det åbne til det lukkede internet	København
14-15/2	Kursus	XML	Århus
21-22/2	Kursus	XML Schemas	København
28-29/2	Kursus	Shell programmering	København
6-7/3	Kursus	XML Schemas	Århus
13-14/3	Kursus	Linux servere	København
20-21/3	Kursus	Intro til OO	København
20-21/3	Kursus	Systemadministration	Århus
27-28/3	Kursus	XSLT	København
10/4	Kursus	UML Essentials	Århus
10-11/4	Workshop	Lær at hacke	København
17-18/4	Kursus	XSLT	Århus
24-25/4	Kursus	Apache	København
8-9/5	Kursus	Webservices	København
15/5	Kursus	UML Essentials	København
15-16/5	Kursus	Linux servere	Århus
29-30/5	Kursus	Webservices	Århus
5-6/6	Kursus	Java Grundlæggende	København
5-6/6	Kursus	Apache	Århus
12-13/6	Kursus	PHP	København
19-20/6	Kursus	PHP	Århus
6/11	Kursus	Databasedesign	København
7/11	Kursus	SQL	København

Café ØST

Tirsdag den **3. februar** vil PROSA/ØST gerne invitere dig til en spændende aften i selskab med kollegaer. Vi byder også velkommen til de nye medlemmer af PROSA/ØST og fortsætter aftenen med oplæg og debat.

Kl. 16.30 er der velkomst og intro for de nye medlemmer

kl. 18.00 starter Cafe ØST v/faglig sekretær Eva Christensen

Aftenens emne vil være

Ny lovgivning på vej - funktionærloven skal revideres mht. konkurrence- og kundeklausuler.

Efterfølgende vil PROSA/ØST byde på et lille traktement.

Arrangementet foregår i PROSA, Ahlefeldtsgade 16, kld. 1359 København K

Ved deltagelse i Intro-mødet kl. 16.30

– husk at tilføje det ved tilmelding!

Vi har cirka plads til 30 deltagere så hurtig tilmelding via mail til mam@prosa.dk er tilrådeligt.

*Øst-projektet,
Malene Meisner & Frank Lerholt*

FAGLIGE KURSER 2004

GRUNDMODUL 1

er første del af PROSAs faglige uddannelse.

Indhold:

På grundmodul 1, bliver man introduceret til nogle af de faglige problemstillinger, der forekommer på den it-relaterede del af arbejdsmarkedet:

- Introduktion til PROSA. Hvem er vi og hvorfor?
- It-medarbejderens rolle i nutid og fremtid
- En introduktion til funktionærloven
- kontraktforhandlinger og rettigheder på arbejdsmarkedet
- De grundlæggende regler på arbejdsmiljøområdet, arbejdstid og hviletid, fysisk indretning af arbejdspladsen, psykisk arbejdsmiljø
- Lønsystemer, nye så vel som gamle. Fordele og ulemper, strategier for medarbejderne
- Elektronisk overvågning og registrering, hvad må vi – hvad må arbejdsgiveren, og hvad må man ikke.

Der veksles mellem foredrag og gruppearbejder og gennem rollespil, får deltagerne øvelse i at anvende teorien i praksis.

Hvem:

Kurset henvender sig til alle PROSA-medlemmer, men er særligt egnet for folk, der er ansat i små og mellemstore virksomheder, hvor man ofte har meget få eller slet ingen it-kollegaer omkring sig. For disse medlemmer er det vigtigt at have et minimumskendskab til regler og love i forhold til deres egne og kollegaernes ansættelsesforhold.

Derudover henvender kurset sig til alle medlemmer, der er – eller vil være – aktive i PROSA, hvad enten det er som medlemmer i en afdelingsbestyrelse eller som deltager i en af PROSAs arbejdsgrupper og udvalg.

"Hvad får jeg ellers?"

Udover det faglige indhold i PROSAs tillidsrepræsentantuddannelse, skaber PROSAs faglige kurser ofte basis for et socialt netværk, som vi ved, mange efterfølgende har gjort brug af både i forhold til opståede situationer på arbejdspladsen samt i forhold til kompetenceudvikling og privat. Der vil således være rig lejlighed til at udveksle erfaringer med andre edb-folk.

Næste skridt:

Hvis man efter at have gennemgået modul 1 har lyst til at udbygge sin viden yderligere, kan man tilmelde sig de øvrige moduler. Da reglerne på arbejdsmarkedet løbende ændrer sig, bliver indholdet af kurserne justeret fra gang til gang.

Grundmodul 1 bliver afholdt den 18. - 20. marts 2004

WWW.PROSA.DK
backup for it-professionelle

FAGLIGE KURSER 2004

GRUNDMODUL 2

Tanken med GRUNDMODUL 2 er at give deltagerne et nuanceret indblik i, hvad der kræves for at kunne varetage egne og kollegaers interesser. GRUNDMODUL 2 danner grundlag for tillidshverv som tillidsrepræsentant, SU-medlem, sikkerhedsrepræsentant eller lignende.

Indhold:

Udgangspunktet for GRUNDMODUL 2 er en case, som skal gøre kursisterne mere rutineret i at løse de faglige opgaver, man kan møde på en it-arbejdsplads i dag.

- Introduktion til ansættelseskontrakter
- Gennemgang af den virksomhed som dannede rammen om casen. Efterfølgende blev forholdene i virksomheden ændret, og deltagerne skulle arbejde med ændringerne i forhold til funktionærloven og deres ansættelseskontrakter.
- Eksempler på arbejdsmiljø.
- Dagpenge systemet.

Hvem

Det er ikke et krav, at man har gennemført GRUNDMODUL 1 eller har erfaring som tillidsrepræsentant eller APR'er for at deltage i Grundmodul 2. Det vil dog være en fordel for deltagerne, at de har et vist kendskab til funktionærloven, kontraktforhandlinger og arbejdsmiljø.

"Hvad får jeg ellers?"

Udover det faglige indhold i PROSAs tillidsrepræsentantuddannelse skaber PROSAs faglige kurser ofte basis for et socialt netværk, som vi ved, mange efterfølgende har gjort brug af både i forhold til opståede situationer på arbejdspladsen samt i forhold til kompetenceudvikling og privat. Der vil således være rig lejlighed til at udveksle erfaringer med andre edb-folk.

Næste skridt:

Hvis man efter at have gennemført GRUNDMODUL 2 har lyst til at udbygge sin viden yderligere, er der mulighed for at tilmelde sig et af de andre GRUNDMODULER.

Grundmodul 2 bliver afholdt den 30. - 2. september 2004

Ny pjece

It og ophavsretten

Hvilke rettigheder har du som ophavsmand til et it-system med tilhørende dokumentation? Hvis du er studerende, udvikler, freelance-konsulent eller selvstændig, henvender denne pjece sig til dig. Pjecen er skrevet i sommeren 2003.

WWW.PROSA.DK
Forbundet af IT-professionelle

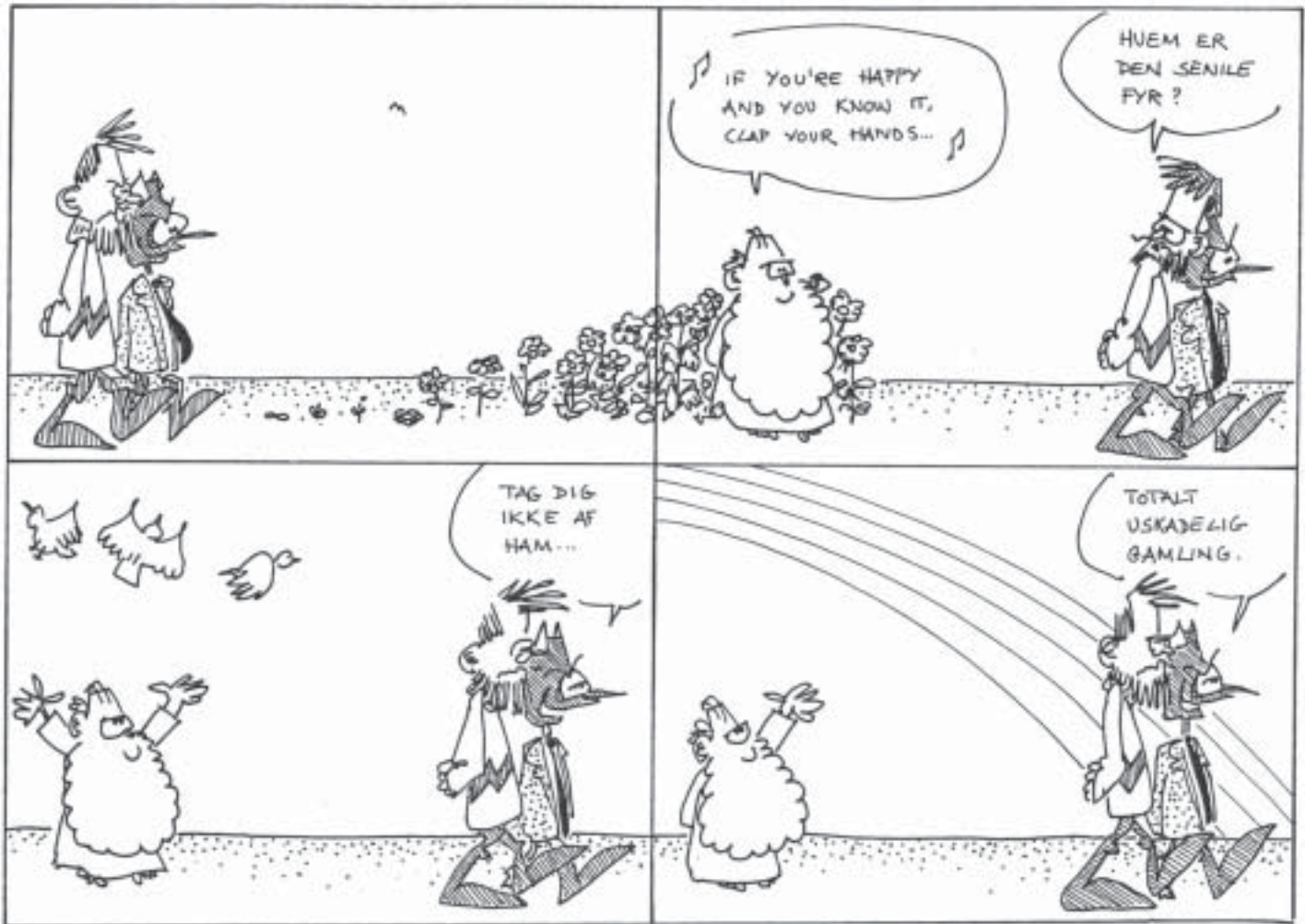
Hvad skal du med et gratis MasterCard?

Takket være samarbejdet mellem PROSA og Lån & Spar Bank A/S får du nu en række særlige medlemsfordele i PROSA-Bank:

- MasterCard med op til 42 dages gratis kredittid
- Tilknyttet kassekredit på 30.000 kr.
- Også gratis MasterCard til ægtefælle/samlever
- Intet årligt kortgebyr

Du kan f.eks. få op til 42 dages gratis kredittid og udnytte kreditten på 30.000 kr. Ring 3378 1974 og hør mere om de andre fordele eller klik ind på www.prosa.dk

PROSA

Forbundet af it-professionelle

Hovedkontor, a-kasse, afdelingskontor og lokalkontor

København
Hovedkontor og A-kasse
 Ahlefeldtsgade 16,
 1359 Kbh. K.
 Kontortid: kl. 10-15
 Tlf.: 3336 4141
 fax: 3391 9044
 A-kassen Kbh.: 3336 4142
 E-mail:
 akasse-kbh@prosa.dk
 formand@prosa.dk
 faglig-kbh@prosa.dk

Århus
Afdelingskontor
 Møllegade 9-13,
 8000 Århus C.
 Kontortid: kl. 10-15
 Tlf.: 8730 1414
 fax: 8730 1415
 A-kassen tlf.: 8730 1401
 E-mail:
 faglig-arh@prosa.dk
 akasse-arh@prosa.dk

Odense
Lokalkontor
 Overgade 54
 5000 Odense C
 Kontortid: kl. 10-15
 Tlf.: 6617 9211
 fax: 6617 7911
 E-mail:
 faglig-ode@prosa.dk

Aalborg
Lokalkontor
 Steen Blichersgade 10,
 9000 Aalborg
 Kontortid: Sidste torsdag
 i hver måned kl. 13-18
 Tlf.: 9816 9130
 Fax: 9816 4730

Lokalafdelinger

PROSA/CSC
 Sekretær: Peter Gulstad
 Retortvej 6-8, 2500 Valby,
 Tlf. 3614 4000

PROSA/SAS
 Formand: Annette Hansen
 Engvej 165, 2300 Kbh. S.
 Tlf.: 3232 0000

PROSA/STAT
 Ahlefeldtsgade 16,
 1359 Kbh. K.
 Tlf.: 3336 4121

PROSA/VEST
 Møllegade 9-13,
 8000 Århus C.
 Tlf.: 8730 1405

PROSA/ØST
 Ahlefeldtsgade 16,
 1359 Kbh. K.
 Tlf.: 3336 4127

PROSA/STUD
 Ahlefeldtsgade 16,
 1359 Kbh. K.
 Tlf.: 3336 4141

Formanden, næstformand og faglige sekretærer

Peter Ussing
Formand
 Direkte: 3336 4767
 Mobil: 2819 8497
 E-mail: peu@prosa.dk

Steen Andersen
Faglig sekretær
 Direkte: 3336 4121
 Privat: 3542 6975
 E-mail: san@prosa.dk

Hanne Lykke Jespersen
Faglig sekretær
 Direkte: 8730 1405
 Privat: 8641 5494
 E-mail: hlj@prosa.dk

Mads Kellermann
Faglig sekretær
 Århus: 8730 1406
 Privat: 8676 1160
 E-mail: mke@prosa.dk

Niels Bertelsen
Næstformand
 Direkte: 3336 4123
 Privat: 4495 3906
 E-mail: nib@prosa.dk

Eva Birch Christensen
Faglig sekretær
 Direkte: 3336 4128
 Privat: 3585 8220
 E-mail: ebc@prosa.dk

Carsten Larsen
Faglig sekretær
 Direkte: 3336 4198
 Mobil: 2962 0295
 E-mail: cla@prosa.dk

Mogens Sørensen
Faglig sekretær
 Direkte: 3336 4127
 Privat: 3391 4649
 E-mail: mos@prosa.dk

Opfindelser og nedfindelser

Kendte amerikanere fortæller i en række aviser og tidsskrifter, hvilke teknologier, som de ønsker udviklede – eller døde. Her er et lille udvalg

AF KARSTEN BENGTTSSON,
SAN FRANCISCO

The New York Times har i dets special-udgave om teknologi, "Circuits", bedt en række kendte amerikanere om at nævne et apparat eller en teknologi, som de savner i deres hverdag.

Langt de fleste har problemer med at bære alle de forskellige apparater, som moderne hightech-cowboys må bevæbne sig med. En BlackBerry (BlackBerry er en håndholdt enhed, som konkurrerer med en anden populær håndholdt, nemlig Palm. Den er specielt velegnet til e-mails, red.), en bærbar computer, en PDA og to forskellige bærbare telefoner – en til brug i Europa og en til brug i USA.

- Jeg vil have ét apparat til alt dette, skriver formanden og direktør for Lucent Technologies, Patricia F. Russo.

Andre har mindre, mere specifikke ønsker.

Scott Adams, der er manden bag tegneserien "Dilbert", vil have et apparat, som kan spore hans kat. Den er ofte væk, han kan ikke finde den og er bange for, at han har glemt den i en tændt ovn.

Tennisspilleren Martina Navratilova vil have en elektronisk liniedommer, der altid har ret.

- Det kan ikke være så svært. Liniernes er lige, og man kan få kameravinkler fra 1000 sider. Det må være muligt teknisk at afgøre om en bold er inde eller ude, skriver hun.

Mindre teknologi

En del af de adspurgte vil have mindre teknologi.

Grundlæggeren af græsrodsbevægelsen the Electronic Frontier Foundation, John Perry Barlow, kan ikke lade være med at beundre de australske indfødte, der for 50.000 år siden havde fem redskaber og som mente, at det måtte være nok. I lighed med andre har han fem, seks forskellige elektroniske apparater – blot til kommunikation.

- Og jeg tror, at trods alle disse apparater var folk i bedre kontakt med hinanden for 100 år siden end i dag.

Han ender med at konstatere, at hightech-industrien har brugt ti år på at fremstille en universal remotekontrol, men det endnu ikke er lykkedes.

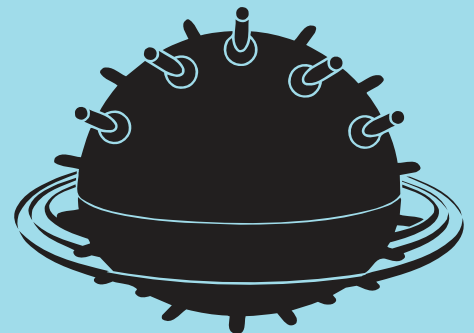
Medstifteren af Sun Microsystems, Bill Joy, vil gerne have, at der blev opfundet en hat, som kan skrue ned for lyden i et rum eller på en restaurant.

Forfatteren William Gibson er træt af alt det sludder, der findes på The World Wide Web. Han vil gerne have en teknologi, der kunne "farve-markere" løgne på det www. Man kunne således forestille sig, at "vilde overdrivelser" blev sat i blå, direkte løgne i "grønt" og fejlcitater i "rødt".

Dødsdømte teknologier

Forfatteren Bruce Sterling har for tidsskriftet "Technology Review", der udgives af MIT, fået opgaven som slagteren, idet man har bedt ham om at aflive 10 eksisterende teknologier.

En del af disse er temmelig åbenlyse – for eksempel atombomben. Sterling mener, at der ikke er brug for atom-

- Det er tåbeligt at fremstille våben, der ikke ved, hvornår en krig er forbi, skriver han.

bomber. Et civiliseret samfund kan udslette et hvilket som helst fjendtligt mål med GPS-styrede våben, og at atombomber snarere vil blive brugt af terrorister.

Sterling bryder sig heller ikke om "kulbaseret" energi, lyspæren eller benzinmotoren.

Han kan heller ikke lide miner. De dræber ikke militærfolk under en krig, men snarere fredsbevarende tropper efter krigen.

- Det er tåbeligt at fremstille våben, der ikke ved, hvornår en krig er forbi, skriver han.

Sterling har heller ikke meget til overs for at sende mænd ud i rummet – det kan ordnes ved hjælp af ubemandede fartøjer. Han mener, at fængsler er en fejlinvestering, og at man i stedet i højere grad burde anvende teknologi-baserede restriktioner på de dømtes adfærd – som elektroniske fodlænker med videre.

Kosmetiske indplantninger og løgnedetektorer er også "out".

Til sidst erklærer Sterling DVD'en for død. Den virker ikke, mener Sterling.

- Hvor er det superskarpe billede henne? Det hele ødelægges af et enkelt fedtet fingeraftryk. Og i det hele taget er DVD'en et tilbageskridt i forhold til videobåndet, når det gælder piratkopiering. Kopiering via DVD ødelægger som bekendt ikke kvaliteten og er derfor "kopierings-fremmende".

Sådan opstår liv og død i hightech-verden. ■